

ÇOXSAYLI İTKİLƏR, BÖYÜK DAĞINTILAR

QARŞILIQLI HƏMLƏLƏR DAVAM EDİR

İsrailin hücumları nəticəsində İranın Xondabdakı ağır su istehsalı zavodunun əsas binaları zədələnib.

Son məlumatlara görə, İsrail Hərbi Hava Qüvvələri İranın qərbində raket anbarlarına və onların buraxılış sistemlərinə hücum edib. İranın şimalında yerləşən Rəşt şəhəri də zərbələrin hədəfi olub.

Hərbi qarşıdurma fonunda İran rəhbərliyi də yeni bəyanatlarla çıxış edib. "İsrail tərəfi müharibəni dayandırmasa, İranın cavabı sərt olacaq", - deyər İran Prezidenti Məsud Pezeşkian "X" sosial şəbəkəsindəki paylaşımında deyib.

SƏHİFƏ 10-da

YÜKSƏK REPUTASIYANIN DAHİA BİR GÖSTƏRİCİSİ

Azərbaycanın vasitəçi qismində etibarlı tərəfdaş kimi nəzərdən keçirilməsi unikal hadisədir. Burada ən önəmli məqam tərəflərin rəsmi Bakıya olan inamı və onun vasitəçilik missiyasını keyfiyyətlə həyata keçirəcəyinə əminliyidir.

SƏHİFƏ 4-də

100 DİPLOMATIN DAXİL OLDUĞU QRUP LAÇINDA

Diplomat qonaqlar Laçın şəhərində aparılan bərpa işləri ilə tanış olublar. Onlar Azərbaycan xalqının azad edilmiş ərazilərə qayıdaraq şəhərdə həyatı necə bərpa etməsinin şəxsən şahidi olublar.

SƏHİFƏ 2-də

ABŞ-YƏ YUMURTA, ÇİNƏ TOYUQ AYAĞI

İlin əvvəlində Azərbaycandan ABŞ-yə yumurta ixrac etməyə başlanılıb. İndi isə Çinə toyuq ayaqları ixracı ilə bağlı razılaşmalar əldə edilib. Ekspertlər düşünürlər ki, bu, quşçuluq sənayemizin uğurudur.

SƏHİFƏ 14-də

"KASPI" QƏZETİ 1881-Cİ İLİN YANVARINDAN NƏŞR OLUNUR. QƏZETİN ÇAPI 1999-CU İLDƏ BƏRPA OLUNUB

Kaspi

ÜÇ ƏSRİN QƏZETİ

21 İYUN ŞƏNBƏ 2025 № 23 (4224)

Qiyməti - 60 qəpik

www.kaspi.az

BÖYÜK BRİTANIYA KƏŞFİYYATI TARİXİNDƏ İLK

Britaniya rəhbərliyi 116 ildə ilk dəfə olaraq kəşfiyyat xidmətinin rəhbərliyinə qadın gətirib. Gürcü köənli ərəbşünas xanım Bleys Metreveli dünyanın ən qüdrətli xarici kəşfiyyat xidmətlərindən birinə rəhbərlik edəcək.

SƏHİFƏ 5-də

ELEKTRİK ENERJİSİNDƏ SABİT TARİF DÖVRÜ

Enerji bazarında yeni mərhələ başlayır. Milli Məclisdə birinci oxunuşda qəbul edilən "Elektroenergetika haqqında" qanun layihəsinə əsasən, elektrik enerjisi üzrə "sabit aylıq tarif" sistemi tətbiq olunacaq.

SƏHİFƏ 6-da

"YAŞASIN TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN BİRLİYİ, QARDAŞLIĞI!"

TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN QARDAŞLIĞININ SİMVLÜ

Dünya növbəti dəfə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının, müttəfiqliyinin sarsılmazlığına, əbədiyyətinə şahidlik etdi. İyunun 19-da Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirildi.

İLK GÜNDƏN TÜRKİYƏYƏ DƏSTƏK VERDİK

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, dəhşətli zəlzələ nəticəsində yaşanan faciəni Azərbaycan xalqı öz faciəsi kimi qəbul etdi: "İlk gündən on minlərlə azərbaycanlı Bakıda, Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərində insani yardım göstərmək üçün məntəqələrə gəlib öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirməyə başlamışdır".

"BU HƏMRƏYLİYİ HEÇ VAXT UNUTMAYACAĞIQ"

Rəcəb Tayyib Ərdoğan da göstərilən bu diqqətə və dəstəyə görə Azərbaycanın ali rəhbərliyinə, xalqına təşəkkür edib: "Biz eyni bayrağın kölgəsində dua edən, eyni səccadədə göz yaş tökən, eyni istiqlal üçün qurban verən bir millətin, iki dövlətin tək ürək daşıyan övladlarıyıq".

SƏHİFƏ 3-də

Kral ailəsi muzey üçün sarayından imtina edib

PİKASSONUN ARZUSU İLƏ YARANAN MUZEY

İspaniyada Pablo Pikassoya həsr olunan ümumilikdə altı muzey var. Rəssamın doğulduğu Malaqa şəhərindəki Pikasso Muzeyi ən çox ziyarət edilənlərdən biridir. Hər il muzeyi bir neçə milyon insan ziyarət edir. Malaqaya gəlib Pikasso Muzeyini ziyarət etməmək Əndəlüs bölgəsinə səyahət etməmək kimi bir şeydir. Dahi rəssamın doğma şəhərindəki bu muzey sakinlərin və Pikassonun qohumlarının mübarizəsinin nəticəsində var olub.

SƏHİFƏ 15-də

İNCƏ BAXIŞ

Turistləri qaçıрмаq istəmiriksə...

Ölkəyə nabeləd olan turist və ya qonaq nəqliyyat xidmətindən istifadə etmək üçün təbii ki, öncə bilet axtarır. Aeroportun qarşısındakı "BakıKart" ödəniş terminalını soruşaqlaşb tapdıqdan sonra bilet almaq çətinliyi ilə üzləşir: çünki aparatdan birdəfəlik bilet almaq mümkünsüzdür. Əvvəllər bu funksiya olsa da, hazırda bir gediş üçün yalnız 2 AZN ödəyib kart almaq və daha sonra ora pul yükləmək lazımdır...

Səhifə 9-da

Tərənə Məhərrəmov

Heç bir
quruma lazım
olmayan
ansambllar

SƏHİFƏ 8-9-da

Əmlak
qiymətləri
yenidən
artacaq?

SƏHİFƏ 11-də

Adı
kredit,
özü
problem

SƏHİFƏ 12-də

Ailələr
üçün yükə
çevrilən
ehsan

SƏHİFƏ 7-də

Cüdoçularımızın
Budapeşt
sınağı

SƏHİFƏ 16-da

İLHAM ƏLİYEV ÖZBƏKİSTANLI NAZİRİ QƏBUL EDİB

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iyunun 20-də Özbəkistanın investisiya, sənaye və ticarət naziri, Hökumətlərarası Komissiyaının həmsədri Laziz Kudratovu qəbul edib.

Dövlət başçısı Laziz Kudratovun Azərbaycana səfərinin ikitərəfli gündəliyimizlə bağlı məsələlərin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını deyib.

Azərbaycanla Özbəkistanın çox sayda birgə layihələr həyata keçirdiyini məmnunluqla vurğulayan Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, bu, bütün sahələrdə əlaqələrimizin sıx dostluq xarakteri daşmasının göstəricisidir.

Qəbula görə minnətdarlığını bildirən Laziz Kudratov Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin salamlarını dövlət başçısına çatdırıb.

Qonaq qeyd etdi ki, Özbəkistan dövlətinin başçısı qarşı Azərbaycanla nəzərdə tutulan səfərinə hazırlaşır və bu səfəri konkret praktiki məzmunla zənginləşdirmək üçün hökumətə tapşırıqlar verib.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da salamlarını Şavkat Mirziyoyevə çatdırmağı xahiş edib.

Qonaq vurğulayıb ki, ötən il Azərbaycan Prezidentinin Özbəkistana dövlət səfəri zamanı iki ölkənin prezidentlərinin qarşısıya qoyduqları yeni prioritet istiqamətlər üzrə fəal iş aparılır.

Görüşdə iqtisadi-ticarəti əlaqələrin inkişafı məmnunluqla vurğulanıb, sənaye kooperasiyası, nəqliyyat, logistika əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi və yeni birgə layihələr barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

100 DİPLOMATIN DAXİL OLDUĞU QRP LAÇINDA

Fotolar: Rüfət Mikayılov - Global Photostock

Qonaqlar şəhərdə aparılan bərpa işləri ilə tanış olublar. Onlar Azərbaycan xalqının azad edilmiş ərazilərə qayıdaraq şəhərdə həyatı necə bərpa etməsinin şəxsən şahidi olublar.

Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatlar, o cümlədən hərbi attaşələr və beynəlxalq təşkilatların rəhbərlərinin nümayəndə heyəti Laçın rayonuna səfər ediblər. Nümayəndə heyətinə təxminən 100 diplomat daxil olub. Nümayəndə heyətini Prezidentin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev müşayiət edib.

LAÇININ İŞĞALDAN ƏVVƏLKİ FOTOLARI

Qonaqlar şəhərdə aparılan bərpa işləri ilə tanış olublar. Onlar həmçinin, Azərbaycan xalqının azad edilmiş ərazilərə qayıdaraq şəhərdə həyatı necə bərpa etməsinin şəxsən şahidi olublar. Bundan başqa, qonaqlar "Hoçazfilm" kinostudiyasına baş çəkiblər.

Nümayəndə heyəti Laçındakı "Yurd" sərgi mərkəzini ziyarət edib. İştirakçılar Azərbaycan mədəniyyətinin elementlərini əks etdirən ekspozisiyalarla tanış

olublar. Diplomatlara milli xalçaçılıq, rəssamlıq nümunələri, həmçinin Laçın şəhərinin erməni hərbi birləşmələri tərəfindən işğalından əvvəlki fotosəkilləri təqdim edilib.

DİPLOMATLARIN LAÇIN TƏƏSSÜRATLARI

Belarus səfiri Dmitri Pineviç Laçına səfəri ilə bağlı sevincini ifadə edib. "Özündə bu qədər elementləri ehtiva edən bu şəhərdə olmaqdan böyük zövq alıram", - deyərək vurğulayıb.

Liviyanın Azərbaycanla səfiri Əli Salem Naser də "Report"a açıqlamasında Laçına səfərindən məmnunluğunu ifadə edib. Səfir Qarabağın infrastrukturunun bərpası və inkişafının yüksək tempini qeyd edib. "Liviya və Azərbaycanı uzun illərdir ənənəvi istiqamətlər bağlayır. 1995-ci ildən bəri ölkələrimiz arasında əlaqələr münasibətlər mövcuddur. Bu münasibətlərin daha da inkişafı üçün say-göstəririk", - səfir vurğulayıb.

"LAÇIN HEYRƏTAMİZ BİR YERDİR"

Serbiyanın Azərbaycandakı səfiri Draçan Vladislavleviç bildirib ki, Laçında aparılan tikinti-bərpa işlərinin sürəti inanılmazdır. "Laçın heyrətamiz bir yerdir və daha heyrətamiz olan odur ki, son səfərimdən bəri burada miqyaslı dəyişikliklər baş verib. Sonuncu səfərim bir il yarım əvvəl olub. Burada nə qədər yeni tikililərin olması sadəcə inanılmazdır. Biz bu gün yeni hava limanına gəldik. Mən həqiqətən Azərbaycan və onun inkişafı ilə qürur duyuram", - səfir qeyd edib.

Diplomat qeyd edib ki, bu, artıq onun Laçına dördüncü səfəridir: "Sabah biz Şuşa və Ağdama səfər edəcəyik. Ağdamda üç il əvvəl olmuşam və orada baş verən dəyişiklikləri görməyi səbirsizliklə gözləyirəm. Hər dəfə azad edilmiş ərazilərə gələndə əvvəllər gördüyüm yerləri tanımaq çətin

olur - hər şey dəyişir, yeni, daha yaxşı və gözəl olur".

"BƏRPAETMƏ TEMPI HEYRANEDİCİDİR"

"Azərbaycanın Qarabağı və digər azad edilmiş əraziləri bərpaetmə tempi heyranedicidir". Bu barədə "Report"a açıqlamasında Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Yevdokimov bildirib. "Bu mənim Laçına ikinci səfərimdir. Mən burada ötən il olmuşam. Gözəl bir səfər idi. Azərbaycanın Qarabağı, Laçını və digər şəhərləri bərpaetmə tempi heyranedicidir. Əlbəttə, burada azərbaycanlıların yaşaması, istirahət etməsi və işləməsi üçün bütün şərait yaradılır", - səfir deyib. O qeyd edib ki, məmnuniyyətlə Qarabağı ziyarət edir: "Füzulidə, Şuşada olmuşam. Təbii ki, mən məmnuniyyətlə Qarabağı və Azərbaycanın digər bölgələrini ziyarət edəcəyəm".

Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının simvolu

Dünya növbəti dəfə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının, müttəfiqliyinin sarsılmazlığına, əbədiliyinə şahidlik etdi. İyunun 19-da Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində “Azərbaycan” məhəlləsinin açılış mərasimi keçirildi.

AZAD ƏLİYEV
azad.eliyev@kaspi.az

Dünya növbəti dəfə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının, müttəfiqliyinin sarsılmazlığına, əbədiliyinə şahidlik etdi. İyunun 19-da Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində “Azərbaycan” məhəlləsinin açılış mərasimi keçirildi. Dəhşətli zəlzələdən sonra dağılmış ərazidə Azərbaycanın yardımı ilə yenidən inşa olunan məhəllənin açılış mərasimində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da iştirak etdilər.

“BİR MİLLƏT, İKİ DÖVLƏT” ŞÜARININ TƏCƏSSÜMÜ

Qeyd edək ki, iki ölkə arasındakı dostluğun, qardaşlığın, strateji müttəfiqliyin mahiyyətini özündə əks etdirən Ulu Öndər Heydər Əliyevə məxsus “Bir millət, iki dövlət” şüarı bu gün Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinin özülünü təşkil edir. Həm sevincdə, həm kədərdə iki xalq, iki dövlət daim bir yerdədir. Bu birliyin sarsılmazlığını açılış mərasimində çıxış edən prezidentlər də xüsusi olaraq vurğuladılar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, Türkiyədə 2023-cü il fevralın 6-da baş vermiş dəhşətli zəlzələ nəticəsində yaşanan faciəni Azərbaycan xalqı öz faciəsi kimi qəbul etdi: “İlk gündən on minlərlə azərbaycanlı Bakıda, Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərində insani yardım göstərmək üçün məntəqələrə gəlib öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirməyə başlamışdır”.

Dövlət başçısının sözlərinə görə, Azərbaycan dərhal mindən çox heyəti, o cümlədən axtarış-xilasetmə üzlərini, könüllüləri, həkimləri Türkiyənin zəlzələ bölgələrinə göndərüb. Azərbaycan heyətləri tərəfindən 53 insan dağıntılar altından sağ çıxarılıb, qurulan iki səhra hospitalında 3200 insana Azərbaycan həkimləri tibbi yardım göstərüb.

“YAŞASIN TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN BİRLİYİ, QARDAŞLIĞI!”

Prezident qeyd edib ki, Azərbaycan hər zaman Türkiyənin yanında olub: “Türkiyə də hər zaman Azərbaycanın yanında olub və bu gün “Azərbaycan” məhəlləsinin açılışında əziz qardaşımın birlihdə iştirakı bir daha bizim birliyimizin, dostluğumuzun təzahürüdür”.

İlham Əliyev bildirib ki, biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birimizin yanındaydıq, bir-birimizin gücünü artırırıq: “Bu gün Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı, birliyi nəinki bölgəmiz üçün, dünya miqyasında önəmli amildir, təhlükəsizlik, işbirliyi, inkişaf və qardaşlıq rəmzidir”.

Prezident qeyd edib ki, dörd il öncə imzalanan Şuşa Bəyannaməsi Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrini ən yüksək zirvəyə qaldırıb. “Yaşasın Türkiyə! Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan birliyi, qardaşlığı!” - Prezident çıxışını bu fikirlərlə yekunlaşdırıb.

“BU HƏMRƏYLİYİ HEC VAXT UNUTMAYACAĞIQ”

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da göstərilən bu diqqətə və dəstəyə görə Azərbaycanın ali rəhbərliyinə, xalqına təşəkkür edib:

“Bu gün burada “Bir millət, iki dövlət” şüarının həyata keçməsinə bir daha şahidlik edirik. Çünki biz eyni bayrağın kölgəsində dua edən,

eyni səccadədə göz yaşı tökən, eyni istiqlal üçün qurban verən bir millətin, iki dövlətin tək ürək daşıyan övladlarıyıq. “Ayrılarımı könül candan, Türkiyə Azərbaycandan”, - deyən şairlərin sözlərə hərfbəhərf nəqş etdiyi qardaşlığımızın nə mənə daşdığını bu gün bütün dünyaya yenidən göstəririk. Rəbbim aramızdakı bu sarsılmaz həmrəyliyi, bu məhəbbəti daimi etsin”.

Türkiyə Prezidentinin sözlərinə görə, bu çətin dövrdə ölkəsinin köməyinə ilk gələnlərdən biri Azərbaycan olub: “Fəlakət xəbərini alar-almaz “Səninləyəm, Türkiyəm!” -deyərək qardaş köməyi başlandı, avtomobilinin tavanına varını-yoxunu yığaraq millətimizə kömək etməyə çalışan, duaları, dəstəkləri, səmimi göz yaşları ilə kədərimizi bölüşən Azərbaycan xalqının həmrəyliyi heç vaxt unuda bilmərik və unutmayacağıq. Xüsusilə, İlham qardaşımızın və hörmətli həyat yoldaşı Mehriban xanımın yardım səfərbərliyimizə verdiyi böyük töhfənin könlümüzə daim ayrı bir yeri var”.

TÜRKİYƏNİN QÜRUR TABLOSU

Türkiyə Prezidenti “Azərbaycan” məhəlləsinin ölkəsinin ən mötəbər layihələrindən biri, qürur tablosu adlandırır. “Zəlzələ nəticəsində dağılan bu məhəllə indi Azərbaycanın dəstəyi ilə yenidən canlanır. İlham qardaşımın da daim nəzarətdə saxladığı bu layihə burada məskunlaşacaq qardaşlarımıza etibarlı, firavan yuva, görənlərin həsəd aparacağı, özünə heyran qoyacağı bir əsər olacaq, inşallah. Təkcə evləri ilə deyil, parkları, bağları, mədəniyyət mərkəzi, Heydər Əliyev adına orta məktəbi ilə bura Türkiyə yüzilliyinin qabaqcıl şəhərlərinə yarasacaq bir yaşayış sahəsi olaraq dirçəldilir”, - Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib.

1194 MƏNZİLDƏN İBARƏT 68 YAŞAYIŞ BİNASI

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin fevralında Türkiyənin cənub-şərqində baş verən dəhşətli zəlzələdən dərhal sonra Azərbaycan dövləti və xalqı qardaş ölkənin yanında olub. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda “Azərbaycan” məhəlləsinin inşasına start verilib. Ərazisi 27,6 hektar olan məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olunub. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyektı də yaradılacaq. 2024-cü il sentyabrın 11-də Heydər Əliyev adına ibtidai məktəbin və uşaq bağçasının açılışları olub.

“Azərbaycan” məhəlləsinin Baş planı üzrə 7, 8, 11 və 12-ci kvartalların tikintisi artıq tamamlanıb. 4 kvartalda 26 yaşayış binası yerləşir. Binalar hamısı 4 mərtəbəlidir. Bu binalarda ümumilikdə 456 mənzil, 328 qeyri-yasayış obyektı inşa edilib.

YÜKSƏK REPUTASIYANIN DAHA BİR GÖSTƏRİCİSİ

Azərbaycanın dünya əhəmiyyətli proseslərdə vasitəçi qismində etibarlı tərəfdaş kimi nəzərdən keçirilməsi unikal hadisədir. Burada ən önəmli məqam tərəflərin rəsmi Bakıya olan inamı və onun vasitəçilik missiyasını keyfiyyətlə həyata keçirəcəyinə əminliyi.

RÜSTƏM QARAXANLI

Azərbaycanın İsrail-İran münaqişəsi ilə əlaqədar bir sıra problemlərin həllindəki rolu ölkəmizin dünya arenasındakı nüfuzunun daha da yüksəlməsinə səbəb olur. Mürəkkəb vəziyyətdə əcnəbilərin İrandan təxliyəsi prosesində Azərbaycanın humanitar dəhliz rolunda çıxış etməsi rəsmi Bakıya olan etibardan irəli gəlir.

DÜNYA DÖVLƏTLƏRİNİN AZƏRBAYCAN SEÇİMİ

Vətəndaşlarını İran ərazisindən çıxarmaq istəyən 77 ölkə yardım üçün Azərbaycana müraciət edib. Artıq müxtəlif ölkələri təmsil edən yüzlərlə şəxs Azərbaycan vasitəsilə münaqişə bölgəsindən təxliyə edilib.

İrandan Azərbaycan vasitəsilə evakuasiya olunan ilk böyük qrup Rusiyanın təmsilçiləri olublar. Bununla əlaqədar Rusiyanın XİN rəhbəri azərbaycanlı həmkarına təşəkkürünü bildirib.

Təxliyə prosesinə görə Böyük Britaniya və Kanadanın xarici işlər nazirləri də XİN rəhbəri Ceyhun Bayramova dövlətlərinin təşəkkürünü bildiriblər. İtaliya vətəndaşlarının Azərbaycan vasitəsilə təxliyəsi bu ölkənin xarici siyasət idarəsi tərəfindən də alqışlanıb.

Artıq Macarıstan və Bolqarıstanın Tehran səfirlikləri və diplomatik nümayəndəliklərinin personalı da Bakıya evakuasiya olunub. Adıçəkilən dövlətlərin Tehranadakı diplomatik missiyaları münaqişə başa çatanaqədər Azərbaycanda fəaliyyət göstərəcəklər.

TƏXLYƏ PROSESİNİN YÜKSƏK SƏVİYYƏDƏ VƏ PEŞƏKARCASINA İCRASI

Azərbaycanın mövcud böhranlı şəraitdə əsas humanitar dəhlizlərdən biri rolunda çıxış etməsi beynəlxalq müstəvidə qazandığı yüksək reputasiyanın daha bir göstəricisidir. İzlənən mənərə beynəlxalq humanitar hüquq nöqteyi-nəzərdən ciddi məsuliyyət tələb edən addımların atılmasını zəruri edir. Söhbət təxliyə prosesinin yüksək səviyyədə və peşəkarcasına icrasından gedir. Bəslənən etimadda bu prosesi həyata keçirmək üçün resurs və alətlərin mövcudluğu ön plana çıxır. Dövlətin beynəlxalq aləmdəki nüfuzu onun siyasi imici, iqtisadi gücü, hərbi qüdrəti ilə yanaşı, üzərinə gəldiyimiz aspektlərlə də ölçülür. Adi bir misal: Kanadanın Cənubi Qafqaz bölgəsində malik olduğu yeganə səfirlik Ermənistan paytaxtı İrəvanda fəaliyyət göstərir. Buna baxmayaraq, Ottavanın öz vətəndaşlarını evakuasiya etmək üçün Azərbaycanı seçməsi bir çox mətləblərdən xəbər verir.

Soydaşlarımız diqqət mərkəzindədir

İsrail-İran qarşıdurmasının səbəb olduğu mürəkkəb situasiyada Azərbaycanın nümayiş etdirdiyi xarici siyasət ciddi məsuliyyət, zərgər dəqiqlikli diplomatik səylər tələb edir. Söhbət ondan gedir ki, İran Azərbaycanla qonşu dövlətdir və bizi bu ölkə ilə tarixdən irəli gələn bağlar əlaqələndirir. Eyni zamanda, İsrail də Azərbaycanın strateji tərəfdaşdır və aramızda olan münasibətlər unikal xarakter daşıyır. Bu səbəbdən rəsmi Bakının neytrallığı və münaqişənin tezliklə başa çatmasına bəslədiyi ümid xalqımızın və dövlətimizin maraq və mənafelərini əks etdirir.

Bununla belə, elə məqamlar da var ki, onlara münasibət bildirməmək də mümkünsüzdür. İsrailə İran arasında yaşanan hazırkı reallıqlarda belə faktorlardan biri kimi cənub qonşumuzda yaşayan milyonlarla soydaşımız çıxış edir. Dünyanın harasında olursa, olsun, Azərbaycan xalqını təmsil edən istənilən fərd dövlətimiz üçün əziz və dəyərlidir. Bu baxımdan, aktiv hərbi əməliyyatların müşahidə olunduğu bəzi bölgələrin əhalisinin əsas etibarilə azərbaycanlılardan ibarət olması Azərbaycan dövlətini düşündürən və narahat edən amillərdən biridir. Məhz bu səbəbdən rəsmi Bakının müxtəlif kanallar vasitəsilə Təl-Əvivə bu narahatlığını çatdırması Azərbaycanın soydaşlarımızın təhlükəsizliyinə diqqətdən irəli gəlir.

Azərbaycan yerləşdiyi mürəkkəb coğrafiyada sabitlik adası statusunu qorumaqdadır. Bu, çox mühüm üstünlükdür. Azərbaycanın bu siyasəti beynəlxalq hüququn tələblərinə cavab verir, eyni zamanda, dünya tərəfindən də alqışlanır.

Vasitəçilik üçün münbit platforma

Azərbaycan uzun illər ərazilərinin işğaldan azad olunması istiqamətində beynəlxalq vasitəçilərin təsirli fəaliyyətinə ümid bəsləyib. Amma Bakının bu gözləntiləri dünya birliyi tərəfindən adekvat qarşılanmayıb. Ancaq hətta ən mürəkkəb vəziyyətlərdə belə, Azərbaycanın özü dünyaya nümunə göstərərək müxtəlif səpkili problemlərin həllində moderator qismində çıxış edib. Ərazimiz etibarlı, sabit platforma qismində müxtəlif

illərdə NATO-Rusiya, ABŞ-Rusiya təmaslarının baş tutduğu məkan olub.

Son bir neçə il ərzində müşahidə olunan İsrail-Türkiyə gərginliyinin səngiməsi və diplomatik münasibətlərin bərpası istiqamətində aparılan danışıqların da təşəbbüskarı

məhz rəsmi Bakıdır.

Dövlətlərarası gərginliyin səngiməsi və münasibətlərin bərpası, yaxud qurulması kimi proseslərdə vasitəçilik bir sıra alətlərin mövcudluğunu tələb edir. Şübhəsiz ki, önə ilk növbədə tərəfsizlik və neytrallıq çıxır. Bununla yanaşı, moderator dövlət həm vəziyyətə, həm də tərəflərlə münasibətlərə hakim olmaq potensialını özündə əks etdirməlidir. Sadə dillə desək, hər iki tərəf vasitəçini dinləyə bilməlidir.

Dünyada rəsmi Bakıya olan inam

Dünya praktikasında kiçik dövlətlərin böyük problemlərin həllində vasitəçi qismində çıxış etməsinə dair misallar o qədər də çox deyil. İlk növbədə ona görə ki, moderator tərəf öz xidmətlərini təklif etməklə yanaşı, tərəflərin razılığa gəlmələri üçün onların üzərində bir nüfuz sahibi də olmalıdır. Müasir

beynəlxalq proseslərdə vasitəçilik əsas etibarilə böyük dövlətlər və güc mərkəzləri tərəfindən edilir. Bu baxımdan,

ərazicə kiçik dövlət olan Azərbaycanın dünya əhəmiyyətli proseslərdə vasitəçi qismində etibarlı tərəfdaş kimi nəzərdən keçirilməsinin özü unikal hadisədir. Burada ən önəmli məqam tərəflərin rəsmi Bakıya olan inamı və onun vasitəçilik missiyasını keyfiyyətlə həyata keçirəcəyinə əminliyi.

BÖYÜK BRİTANIYA KƏŞFİYYATI TARİXİNDƏ İLK

GÜRCÜ SOYADLI BAŞ KƏŞFİYYATÇI

2022-ci ilin dekabrında "Financial Times" (FT) qəzetinə verdiyi müsahibədə uşaqlıqdan kəşfiyyatda işləmək arzusunda olduğunu etiraf etmiş bu xanımın istəyi artıq reallaşmışdır. Metreveli gürcü soyadı daşısa da, özünü gürcü hiss etmir. Hamı onu tipik "imperiya ingilisi" hesab edir. Metreveli soyadı Almaniya gürcü mühaciri olan Arçil Metreveli (təxminən 1890-1967) ilə bağlıdır. Arçil gürcü dilinin tədrisi ilə məşğul olub, İkinci Dünya müharibəsi zamanı nasist Almaniyası ilə əməkdaşlıq edən gürcü legionu üçün materiallar çap edib. Sonralar onun işi antisovet istiqaməti alır. Gürcü kökləri olan xanım həm də ərəbşünasdır. Məxfi xidmətin yeni rəhbərinin tərcümeyi-halında onu gürcü mühacir icması ilə birləşdirən maraqlı detallar var. "Gürcü soyadı onun Şərqi Avropa mənşəyini əks etdirir", - deyərək "Financial Times" qeyd edir və Metrevelinin ərəb dilini mükəmməl bildiyini, Yaxın Şərqdə böyük təcrübəyə malik olduğunu vurğulayır. Gürcü tədqiqatçısı Sopho Caparidze açıq mənbələri təhlil edərək müəyyən edib ki, Metreveli ailəsi mühacir köklü gürcü diasporuna mənsubdur. Bleyssin atası Konstantin Metreveli 1980-ci illərdə MI6-nın gələcək rəhbərinin uşaqlığını keçirdiyi Honq-Konqda radiologiyadan dərslər deyib. Maraqlıdır ki, bu təfərrüat Böyük Britaniya hökumətinin veb-saytındakı rəsmi tərcümeyi-halda yoxdur. Burada yalnız yeni rəhbərin Kembriç təhsili və kəşfiyyat xidmətlərindəki karyerası qeyd olunur. 2021-ci ildə Metrevelinin "Rejissor K" təxəllüsü ilə Rusiyaya münasibətini açıq şəkildə bildirdiyi nadir ictimai çıxışı xüsusi maraq doğurur: "Putin Rusiyası gözlənilməz fırtına kimidir".

"TARİXİ TƏYİNAT"

Yeni təyinatı şərh edən Böyük Britaniyanın baş naziri Kir Starmer bunu "tarixi" adlandıraraq və "kəşfiyyat xidmətlərinin işinin heç vaxt bu qədər vacib olmadığını" bəyan edib. "Birləşmiş Krallıq misilsiz miqyasda təhdidlərlə üzləşir, istər öz casus gəmilərini sularımıza göndərən təcavüzkarlar olsun, istərsə də dövlət xidmətlərimizin işini pozmağa çalışan mürəkkəb kibercəsdlər hazırlayan hakerlər olsun", - deyərək bildirib. Bleyss Metrevelinin təyinatı Britaniya kəşfiyyatının yeni təhdidlər arxitekturası şəraitində üstünlük verdiyi strateji prioritetləri əks etdirir. Yaxın Şərqdə genişlənən münaqişələr, Londonun Rusiya tərəfindən təhlükə elan etməsi, rəqəmsal kəşfiyyat və kibertəhlükəsizliyin artan rolu və nəhayət, süni intellektin tətbiqi yeni "C"nin kəşfiyyatda işlədiyi illər ərzində əldə etdiyi təcrübəyə uyğundur. Onun karyerası əməliyyat, regional və texnoloji istiqamətləri birləşdirir. Ekspertlərin fikrincə, o, xidmətin idarə edilməsində varisliyi təmin edən və zamanın ruhuna uyğun olaraq onun işinə lazımi dəyişikliklər gətirə biləcək.

Britaniya rəhbərliyi 116 ildə ilk dəfə olaraq kəşfiyyat xidmətinin rəhbərliyinə qadın gətirib. Gürcü kökənli ərəbşünas xanım Bleyss Metreveli dünyanın ən qüdrətli xarici kəşfiyyat xidmətlərindən birinə rəhbərlik edəcək.

AZƏR NURİYEV

Müasir dövrün müharibələrində qalib gəlmək üçün əsas vasitələrdən biri sözsüz ki, kəşfiyyat üstünlüklərinə malik olmaqdır. Etiraf edilməlidir ki, dünyanın heç bir dövləti məxfi xidmətini yaratmayana qədər özünü tam suveren hesab etmir. İranla İsrail arasında gedən hərbi əməliyyatlar da kəşfiyyat xidmətinin nə qədər önəmli olduğunu bir daha təsdiqləyir. Bu gün dünyanın ən güclü kəşfiyyat xidmətləri arasında İsrailin Mossad, ABŞ-nin Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsi (CIA), Böyük Britaniyanın MI6, Çinin Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi və Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidməti kimi təşkilatlar xüsusi yer tutur. Bu xidmətlər geniş resursları, yüksək texnologiyaları və peşəkar kadrları ilə dünya miqyasında fəaliyyət göstərir.

DÜNYA KƏŞFİYYAT NƏHƏNGLƏRİNDƏN BİRİ

Kəşfiyyat xidmətləri arasında ilk beşlikdə olan MI6 xüsusi seçilib və

seçilməkdə də davam edir. Tarixən bu məxfi xidmət Birinci və İkinci Dünya müharibələrinin gedişinə əsaslı təsir edib. Bugünlərdə Britaniya rəhbərliyi 116 ildə ilk dəfə olaraq təşkilat rəhbərliyi qadına - 20 ildən çox kəşfiyyatçı təcrübəsi olan Bleyss Metreveliyə həvalə edib. Xanım Metreveli hələ tələbə ikən bu xidmətə qoşulub. Əslində Britaniya kəşfiyyatı Gizli Kəşfiyyat Xidməti adlanır. Dünyada məşhur olan onun bir bölməsi MI6 (Military Intelligence) hərbi kəşfiyyat qurumu kimi yaradılsa da, sonradan xarici kəşfiyyat xidməti kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1909-cu ildə yaradılan qurum dünyada ilkərdən olaraq Britaniya hökumətinin təhlükəsizlik, müdafiə, xarici siyasət və iqtisadi siyasətinə kəşfiyyat dəstəyi verir.

XANIM RƏHBƏRİN ŞƏXSİ KEYFİYYƏTLƏRİ

Yeni rəhbərə gəldikdə, bu xanımın xidmət tarixçəsində Yaxın Şərq və Şərqi Avropada çoxsaylı əməliyyatlar, texnologiya və innovasiyalar üzrə məsul olan bölməyə rəhbərlik var. 2024-cü ildə o, Böyük Britaniyanın xarici siyasətinə verdiyi töhfəyə görə Müqəddəs Mixail və Müqəddəs Georgi ordeni (CMG) ilə təltif edilib. O, Rusiya, Çin və İran da daxil olmaqla düşmən dövlətlərin təhdidlərinin qarşısını almaq üçün işləyən "K" direktorluğuna da rəhbərlik edib. Metreveli rəsmi olaraq 2025-ci ilin payızında vəzifəyə başlayacaq və bu postda Riçard Muru əvəz edəcək. Payızda vəzifəsini tərk edəcək Riçard Mur, Metrevelinin varisi təyin olunması ilə bağlı nikbinliyini ifadə edib, onu peşəkar və MI6-nın texnologiyalar üzrə aparıcı mütəxəssislərindən biri kimi xarakterizə edib. Murun sözlərinə görə, yeni rəhbər xidmətə uğurla rəhbərlik etmək üçün zəruri olan liderlik və analitik keyfiyyətlərə malikdir.

BURADA SİZİN REKLAMINIZ OLA BİLƏR

Tel: (+994 55) 457-02-03 / (+994 77) 447-47-17

E-mail: kaspiqazeti@kaspi.az

ELEKTRİK ENERJİSİNDƏ SABİT TARİF DÖVRÜ

SEVİNC ABBASOVA

Azərbaycanın enerji bazarında yeni mərhələ başlayır. Milli Məclisdə müzakirəyə çıxarılan və birinci oxunuşda qəbul edilən “Elektroenergetika haqqında” qanun layihəsinə əsasən, elektrik enerjisi üzrə “sabit aylıq tarif” sistemi tətbiq olunacaq. Bu dəyişiklik sadə vətəndaşdan tutmuş iri müəssisədək hər kəsi əhatə edəcək və ödəniş sistemində ciddi yeniliklər gətirəcək.

Maraqlıdır, “sabit tarif” nə deməkdir? Bu mexanizm necə işləyəcək? Sabit tarif təxminən nə qədər ola bilər? Dünya təcrübəsində sabit tarifi məbləği nə qədərdir? Azərbaycanda bu qaydanın tətbiqini zəruri edən amillər nədən ibarətdir?

TARİF ANLAYIŞINA YENİ BAXIŞ

Layihəyə əsasən, sabit tarif elektrik enerjisinin istehlak səviyyəsindən asılı olmayan sabit xarakterli xərclərin tənzimləyici tərəfindən müəyyənləşdirilən hissəsinin qarşılama məqsədilə hər bir istehlakçı üzrə tətbiq olunan aylıq tarif elementidir. Sabit tarifi əsas mahiyyəti şəbəkəyə qoşulan istehlakçıların müəyyən məbləğdə sabit aylıq vəsait ödəməsindən ibarətdir. Sabit tarif istehlak miqdarı ilə bağlı deyil, istehlakçı kateqoriyasından asılı olmayaraq tətbiq edilir və paylayıcı sistem operatorunun müəyyən xərclərinin qarşılama üçün istifadə olunur.

Hazırkı sistemdə istehlakçılar yalnız istifadə etdikləri kilovat-saata görə ödəniş edirlər. Əgər bir şəxs bir ay ərzində işığı yandırmayıbsa, heç bir ödəniş etmir. Bu yanaşma elektrik şəbəkəsinin mövcudluğunu, texniki xidmətini və infrastrukturun saxlanmasını nəzərə almır. Yeni təklif olunan “sabit aylıq tarif” məhz bu boşluğu doldurmağa yönəlib.

Qanun layihəsində qeyd olunub ki, sabit tarif aylıq şəkildə, əvvəlcədən müəyyən olunmuş məbləğdə ödəniləcək. İstifadəçi həmin ay enerji işlədib-ışlətməməsindən asılı olmayaraq, bu ödənişi etməlidir. Həmin vəsaitlər şəbəkənin texniki işləkliyinin qorunmasına, transforma-

torların saxlanmasına, infrastrukturun müasir tələblərə uyğun yenilənməsinə sərf olunacaq.

BEYNƏL-XALQ TƏCRÜBƏ NƏ DEYİR?

Beynəlxalq təcrübəyə nəzər saldıqda, sabit tarifi geniş yayılmış olduğunu görürük. Məsələn, Almaniyada “Grundpreis” adlanan sabit ödəniş komponenti illərdir tətbiq olunur. Burada dövlət enerji sektoruna sahib çıxmır, sadəcə nəzarətçi və tənzimləyici rolunu oynayır.

Böyük Britaniyada da oxşar sistem var. “Standing charge” adlanan sabit ödəniş istifadəçidən hər gün üçün alınır və bu məbləğ sərfiyyatdan asılı deyil. İstehlakçı istifadə etməsə belə, enerji təchizatçısı həmin infrastrukturunu onun üçün hazır vəziyyətdə saxlayır və bu xərclər həmin sabit tarif vasitəsilə kompensasiya olunur. Vacib məqam ondan ibarətdir ki, bu ölkədə xidmətin keyfiyyəti çox yüksəkdir, təchizat fasilələri nadirdir, müştəri məmnunluğu ön plandadır.

Fransa da illərdir sabit tarif tətbiq edən ölkələrdən biridir. Burada dövlət müəyyən dərəcədə təchizatçıdır, lakin bazar qismən liberallaşdırılıb və istehlakçılar arasında seçim imkanı mövcuddur.

Niderlandda isə daha fərqli və müasir yanaşma tətbiq olunur. Burada sabit tarif istehlak gücünə əsasən müəyyənləşdirilir. Yəni, istehlakçının evindəki elektrik sisteminin gücü (məsələn, 1 fazlı və ya 3 fazlı) onun sabit tarifi müəyyən edir.

Sabit tarif aylıq şəkildə, əvvəlcədən müəyyən olunmuş məbləğdə ödəniləcək. İstifadəçi həmin ay enerji işlədib-ışlətməməsindən asılı olmayaraq, bu ödənişi etməlidir.

Xərclərin optimallaşdırılması vacib sayılır

İqtisad elmləri doktoru, professor Elşad Məmmədov bildirir ki, infrastruktur təminatı mütəmadi olaraq investisiya və xərclər tələb edir: “Əgər sizə məxsus mənzilə işıq və ya qaz xətti çəkmisinizsə, istehlak etməsəniz belə, cavabdeh olan operator xəttin lazımı səviyyədə qalması ilə bağlı müvafiq istismar xərclərini həyata keçirməlidir. Bu baxımdan operatorların yanaşmasını anlamaq mümkündür. Amma burada ən önəmli məqamlardan biri odur ki, həmin operatorlar

özlərinin idarəetmə, menecment xərclərini optimallaşdırmalıdır. Onların öz fəaliyyətlərinin təkmilləşdirilməsinə böyük ehtiyac var. Dövlət tərəfindən uzun illər həmin qurumlara böyük dəstək göstərilib. Bu qurumlar həmin dəstəyin müqabilində öz idarəetməsini, xərclərini optimallaşdırmağa biliblərmir? Bu barədə çox ciddi fikir mübadiləsi aparılmalıdır. Yalnız bundan sonra hansısa tariflərin artırılmasından söhbət gedə bilər. Tariflərin artırılması, sabit tarif adı altında yeni vəsaitlər toplanılması ən rahat yoldur. Əgər bu qurumların fəaliyyəti effektiv deyilsə, yeni tarif mexanizmi də qeyri-effektiv olacaq. Bu məsələ bir-biri ilə bağlı olmalıdır”.

“Yeni tarif mexanizmi ədalətli olmalıdır”

Mütəxəssis deyir ki, yeni tarif mexanizmi ədalətli olmalıdır: “Tutaq ki, aylıq gəliri 10-15 min manat olan insanla, aylıq gəliri 500 manat olan insanın istehlak etdiyi enerjinin fərqliliyini, real imkanlarını nəzərə alaraq, tariflər müəyyən edilməlidir. Əks halda sosial nöqtəyi-nəzərdən ədaləti təmin etmək çətin olar. Ona görə burada şəxsləndirilmiş yanaşmalar olmalıdır. Belə

fikirlər səslənir ki, sabit tarif beş manat olacaq. Yəqin ki, inflyasiyaya görə həmin məbləğ də dəyişəcək. Mütləq şəkildə əhalinin real imkanlarına uyğun tarif siyasəti həyata keçirilməlidir. Yəni, hər kəs üçün aylıq beş manat tarifi müəyyənləşdirilməsi düzgün olmaz”.

Elşad Məmmədov

Foto: Rüşət Mikayılov/Global Photostock

AİLƏLƏR ÜÇÜN MADDİ YÜKƏ ÇEVİRİLƏN EHSAN

Ənənəvi olaraq yas mərasimlərində ehsan süfrələrinin açılması, yemək verilməsi normal hal kimi qəbul olunur. Lakin bu adətin artıq mahiyyətindən uzaqlaşaraq formal hala gəlməsi, həm də ailələr üçün maddi yükə çevrilməsi ciddi suallar doğurur.

AYGÜN ƏZİZ
aygunaziz@kaspi.az

Azərbaycanda Samux rayonu və kəndlərində yas mərasimlərində ehsan verilməsi ləğv edilib. Sakinlər bildiriblər ki, yasda təkcə çay süfrəsinə icazə verilir. Əgər ehsan verilməsi aşkarlanırsa, vətəndaşlar cərimələnir. Tək Samuxda deyil, digər rayonlarda da bu qayda tətbiq edilir. Lakin bunun hüquqi cəhəti müəyyən edilməyib. Yəni, hansısa rayonda ehsana icazə verilməyib, digər rayonda bu qaydaların olmaması narazılıqlara səbəb olur. Ümumiyyətlə, yas mərasimlərində ehsan verilməsinin dini baxımdan hökmü nədir? Bu cür qadağaların tətbiqi üçün ölkə üzrə vahid hüquqi mexanizm olmalıdır?

“BU ADƏT MAHIYYƏTİNDƏN UZAQLAŞIB”

Şerqşünas-alim Nəriman Qasımoğlu deyir ki, müsəlman cəmiyyətində ehsan anlayışı əksər hallarda yalnız yas mərasimləri ilə əlaqələndirilir: “Halbuki ehsan yaxşılıq etmək, gözəl davranmaq kimi İslamda daha geniş və dərin mənaya malikdir. Ənənəvi olaraq yas mərasimlərində süfrələrin açılması, yemək verilməsi normal hal kimi qəbul olunur. Lakin bu adətin artıq mahiyyətindən uzaqlaşaraq formal hala gəlməsi, həm də ailələr üçün maddi yükə çevrilməsi ciddi suallar doğurur”.

“İNSANLAR YASA BAŞSAĞLIĞI VERMƏYƏ GƏLMƏLİDİR, YEYİB-İCMƏYƏ DEYİL”

N.Qasımoğlu bildirir ki, İslamın ruhuna uyğun olaraq, yas mərasimləri mərhumun xatirəsini anmaq, ailəsinə mənəvi dayaq olmaq məqsədi daşımalıdır: “Bu baxımdan, yemək-icmək mərkəzli ehsan əvəzinə, ehtiyacı olanlara yardım edilməsi, məsələn, həmin yeməklərin uşaq evlərinə, ahıl şəxslərə və ya aztəminatlı ailələrə paylanması daha gözəl və savab bir əməldir. İnsanlar yasa

təsəlli, baş-sağlığı, dəstək verməyə, dünyasını dəyişənlərin xatirəsini anmağa gəlməlidirlər, yeyib-icməyə deyil. Bunun üçün sadə çay süfrəsi də yetərlidir”.

Qadağaların ölkə üzrə tətbiqi məsələsinə gəldikdə isə, dinşünas alim vurğulayır ki, bu məsələlər dövlət səviyyəsində hansısa inzibati yolla tənzimlənsə, yas mərasimlərindəki mənasız ənənəyə də son qoyulur.

“İSLAM ŞƏRİƏTİNDƏ BELƏ GÖSTƏRİŞ YOXDUR”

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun dosenti, ilahiyyatçı-alim Elvüsal Məmmədov da vurğulayır ki, Azərbaycanda yas mərasimləri zamanı müşahidə olunan bəzi adət-ənənələr İslamın əsas prinsipləri və şəriət qaydalarına tam uyğun gəlmir: “Bu ənənələr arasında ən çox yayılan və təhrifə uğramış məqamlardan biri də ilk üç gün ərzində ehsan süfrələrinin açılmasıdır. İslam şəriətində belə bir tələb və ya göstəriş yoxdur. Bu adət əsasən Azərbaycanda və bəzi digər az sayda müsəlman ölkələrində formalaşıb”.

Nəriman Qasımoğlu

Elvüsal Məmmədov

Fotolar: Tapdıq Abdullayev/Global Photostock

“Peyğəmbər tərəfindən qadağan olunub”

İlahiyyatçı deyir ki, hər hansı bir dini adətin İslamla uyğun olub-olmadığını müəyyənləşdirmək üçün ilk növbədə Peyğəmbərimizin həyatına və tətbiq etdiyi dini qaydalara baxmaq lazımdır: “Çünki o, Allahın vəhyələrini və dinin əsaslarını ən kamil şəkildə həyatına tətbiq edib. Peyğəmbərin sünnəsinə nəzər saldıqda, yas süfrələrinin təşkili ilə bağlı bu şəkildə bir nümunəyə rast gəlmirik. Əksinə, bu cür israf və təmtəraqlı mərasimlər peyğəmbər tərəfindən qadağan olunub. Bununla yanaşı, peyğəmbər vəfat edən şəxsin ailəsinə şəfqət və dəstək göstərilməsini tövsiyə edirdi. O bildirirdi ki, bu ailəyə yaxınları və qonşuları tərəfindən yemək bişirilib göndərməlidir. Çünki dəfn prosesi və başsağlığı mərasimləri ailə üçün həm fiziki, həm də emosional cəhətdən ağırdır. Ailə üzvləri dərd içində olduqları və vaxt baxımından çətinlik çəkdiyi üçün onların bu yükə azad olunması məqsəduyğundur. Peyğəmbərin bu tövsiyəsi həm də uzaqdan başsağlığına gələn qonaqların qida ehtiyacının təmin olunmasına yönəlib. Onların ac qalmaması üçün yeməklərin ailə tərəfindən deyil, qonşular və yaxınlar tərəfindən təqdim olunması daha doğru sayılır. Bu baxımdan, vəfat etmiş şəxsin ailəsinin ilk üç gün ərzində ehsan süfrəsi təşkil etməsi nəinki vacib deyil, əksinə, İslamın mahiyyəti və peyğəmbərin göstərişləri ilə uyğunlaşmır. Bu, ailəyə əlavə yük və israf hesab olunur, şəriət baxımından təşviq edilmir”.

“İsrafçılıq İslamda bəyənilməyən əməllərdəndir”

Vəfat etmiş şəxsin ailəsi tərəfindən digər günlərdə təşkil olunan ehsan süfrələrinə gəldikdə isə, həmsöhbətimiz bildirir ki, burada əsas amil ailənin maddi vəziyyətidir: “Əgər ailənin imkanı varsa, bu ehsan süfrəsinin verilməsi şəriət baxımından qadağan edilmir. Lakin burada diqqət yetirilməli mühüm məqam var. Bu mərasimlərdə əsasən ehtiyacı olan, imkansız şəxslərin iştirakı təmin olunmalıdır. Çünki yeməklə edilən xeyirxahlıq, savab əməl ən çox məhz kasıblar üçün əhəmiyyət daşıyır. Digər tərəfdən, israfçılıq İslamda bəyənilməyən əməllərdəndir. Əgər imkanlı bir şəxs vəfat etmiş yaxınının adına zəngin süfrə açmaqla kasıbları sevindirmək istəyirsə, bu niyyət savab sayılır və ona qadağa qoymaq olmaz. Lakin bu addımlar dini zərurət kimi qəbul edilməməlidir. Təəssüf ki, bəzi bölgələrdə üç,

yeddi, 40, hətta 52 mərasimlərinin keçirilməsi bir növ dini məcburiyyət kimi təqdim olunur. İnsanlar belə düşünürlər ki, bu mərasimlər keçirilməzsə, vəfat etmiş yaxınlarına qarşı hörmətsizlik etmiş olarlar. Bu isə dini savadsızlıqdan irəli gəlir”.

“HÜQUQİ TƏNZİMLƏMƏLƏR TƏTBİQ EDİLMƏLİDİR”

E.Məmmədov vurğulayır ki, bəzi dairələr və ya şəxslər bu cür adət-ənənələrin davam etməsində maraqlıdırlar: “Bu isə dini prinsiplərdən çox, sosial və ya maddi maraqlarla əlaqəlidir. Yaxşı olar ki, bu adət-ənənənin aradan qaldırılması istiqamətində yalnız maarifləndirici tədbirlərlə kifayətlənməyək, eyni zamanda qanunvericilik də bu məsələdə rol oynasın. Məsələn, müəyyən hüquqi tənzimləmələr tətbiq edilməklə, israfçılığın və dini məcburiyyət adı altında insanların maddi yük altına salınmasının qarşısı alınmalıdır”.

XALQ ÇALĞI ALƏTLƏRİ ANSAMBLLARININ KÖLGƏDƏ QALMASI PROBLEMİNƏ “SAHİBSİZLİK” DƏRDİ DƏ ƏLAVƏ OLUNUB

HEÇ BİR QURUMA LAZIM OLMAYAN ANSAMBLLAR

Uzun müddət AzTV-nin balansında fəaliyyət göstərən xalq çalğı alətləri ansambları bir müddət öncə bu imkandan məhrum ediliblər. Onlara Mədəniyyət Nazirliyinin balansına veriləcəkləri vəd olunub. Amma hazırda nazirlik də onlara sahib çıxmır.

Xalq çalğı alətləri ansamblarının xalq və bəstəkar musiqimizin, muğamlarımızın təbliğində əvəzolunmaz rolu var. Bu ansamblar özlərindən sonra gələn kollektivlərə yol göstərərək, təkcə ölkəmizdə deyil, onun hüdudlarından kənarda da tanınaraq milli musiqimizi layiqincə təbliğ ediblər.

Ansambların hər birinin - Əhməd Bakıxanov adına Xalq Çalğı Alətləri Ansamblı, Əhsən Dadaşov adına “Xatirə” Xalq Çalğı Alətləri Ansamblı, Baba Salahov adına “Araz” Xalq Çalğı Alətləri Ansamblının özünəməxsus dəst-xətti, orijinal üslubu olub həmişə.

Təəssüf ki, indi ansambların bədii rəhbərləri həmin kollektivlər haqqında “Adı var, özü yoxdur” nisgili ilə danışirlər. Çünki ansambların kölgədə qalması probleminə “sahibsizlik” dərdi də əlavə olunub... Belə ki, uzun müddət Dövlət Televiziyasının - AzTV-nin balansında fəaliyyət göstərən ansamblar bir müddət öncə bu imkandan məhrum ediliblər. Onlara Mədəniyyət Nazirliyinin balansına veriləcəkləri vəd olunub. Amma hazırda nazirlik də onlara sahib çıxmır.

“BAŞQA MİLLƏTLƏRİN BELƏ ANSAMBLI OLSAYDI...”

Xalq artisti, bəstəkar Tofiq Bakıxanov atası Əhməd Bakıxanovun 1931-ci ildə Üzeyir Hacıbəyovun təşəbbüsü ilə yaratdığı ansamblın təyinatından narahatlığını bildirir: “Heyf ki, belə bir tarixi ansambl fəaliyyətsiz qalıb. Digər ansamblar da eyni vəziyyətdədir, onlara qayğı və diqqət göstərən yoxdur...”

Əhməd Bakıxanov adına Xalq Çalğı Alətləri Ansamblının hazırkı bədii rəhbəri, Xalq artisti Möhlət Müslimov 1994-cü ildən ansambl rəhbərlik edir: “Mən ansambl bədii rəhbər təyin olunanda durgunluq illəri idi. Qonorar sistemi yox idi. Ansambl idarə etmək istəməyirdim, işim çox idi. Vəziyyəti də bilirdim, ansambl boş əllə saxlamaq lazım idi”, - deyər danışır: “Mənim ansambl rəhbərlik etməyimi rəhmətlik Həbib Bayramov vəsiyyət etmişdi. Mən də məcbur olub

razılaşdım. “Çalış, keçmiş

Tofiq Bakıxanov Faiq Sücəddinov

səslənməni bərpa elə. Bu ansambl yaşamaqdadır. Bu, Üzeyir bəyin təşəbbüsü ilə yaranan ilk peşəkar ansambldır”, - deyər qarşıma şərt qoyuldu. Mən də ansamblın fəaliyyəti haqqında kitablar oxudum, lentlər baxdım. Ansamblından çıxan bütün üzvləri yenidən dəvət etdim. Onlardan çox şey öyrəndim. Artıq onlar dünyalarını dəyişiblər. Ansambl gələnlər ictimai əsaslarla işləyirdilər. Onların ansambl böyük sevgisi vardı. Ulu Öndər Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə qayıdandan sonra ansambl dövlət konsertlərinin siyahısına salındılar. Bu, mənim üzümə böyük məsuliyyət qoyurdu. Konsertdən sonra keçəyirdik ki, Ulu Öndər pərdə arxasına gələr biza xoş sözlərini deyəcək...” M.Müslimov təəssüf hissi ilə belə bir tarixi olan ansamblın hazırda dağıldığını deyir: “Demək olar ki, bu üç ansamblın hamısı dağılıb. Adları var, özləri yoxdur. Səbəb də odur ki, Dövlət Televiziyası bütün kollektivləri televiziyanın balansından uzaqlaşdırdı, Mədəniyyət Nazirliyi də bizə yiyə durmur”. Tarzən deyir ki, şərait yaratsalar, 12-13 nəfərlik ştat olsa, əvvəlkindən də yaxşı ansambl yarada bilər: “Elə vaxt olub ki, musiqçiləri dəvət etməmişəm, hiss etməmişəm ki, yol pulları yoxdur, ciblərinə pul qoymuşam. Hiss etməmişəm acdırlar, bildirmədən yemək almışam. Ancaq bu nə qədər davam edə bilər? Başqa millətlərin belə ansambl olsaydı, yaşadardırlar. Azərbaycan Televiziyasının Qızıl Fondunda ansamblın yazıları var. Bu, bizim tariximizdir. Amma təəssüf ki, hazırda ansamblın taleyi heç kimi maraqlandırmır...”

“İNDİ DEMƏK OLAR Kİ, İŞLƏMİRİK...”

Əhsən Dadaşov adına “Xatirə” Xalq Çalğı Alətləri Ansamblının bədii rəhbəri, Əməkdar artist Adil Bağirovun rəhbərlik etdiyi kollektiv də oxşar aqibəti yaşayır: “1976-cı ildən ansambl rəhbərlik edirəm. 1960-cı ildə Televiziya və Radio Komitəsinin nəzdində Əhməd Bakıxanovun rəhbərlik etdiyi ansamblın əlavə, ikinci bir ansambl yaratmaq zərurəti meydana çıxdı. Bu ansambl yaratmağı komitənin o vaxtkı sədri Ənvər Əlibəyli ilə bəstəkar Cahangir Cahangirov öz ifaçılıq üslubu ilə seçilən Əhsən Dadaşova təklif etdilər. 1960-cı ildə Əhsən Dadaşov öz

milli xalq çalğı alətləri ansamblını yaratdı. Bu ansamblın yaradılması dövrün tələbindən irəli gəlirdi. Folklor nümunələrini, xalq və bəstəkar mahnılarını, muğamları və rəqs nümunələrini məharətlə ifa edirdi. Mən də 1964-cü ildən bu ansambl da solist kimi çalışmağa başladım”. A.Bağirov danışır ki, ansambl yarananda Ə.Dadaşov müğənni kimi Şövkət Ələkbərovamı dəvət edib. Daha sonra ölkəmizin bütün tanınmış xanəndələri - Xan Şuşinski, Seyid Şuşinski, Zülfü Adıgözalov, Arif Babayev, Əbülfət Əliyev, Sara Qədimova, Rübabə Muradova, Zeynəb Xanlarova, Nəzakət Məmmədova və başqa xanəndələr məhz bu ansamblın müşayiəti ilə oxuyublar. Beləcə, Əhsən Dadaşov ansambl 15 il rəhbərlik edib. Tarzən dünyasını dəyişəndən sonra - 1978-ci ildən isə ansambl Adil Bağirovun rəhbərliyi ilə çalışır: “45 ildir ki, bu ansambl mən rəhbərlik edirəm. Əhsən müəllim rəhmətə gedəndən sonra mən də ənənəni davam etdirdim. Həmin xanəndələrlə, muğam ifaçıları ilə işlədim. Dünyalarını dəyişənlər olduqca, yeni müğənniləri dəvət etdim. Muğam müsabiqəsinin qaliblərinin AzTV-də işləməsinə dəstək oldum. Onlar ansambl uzun müddət işlədilər”. A.Bağirov ansamblın hazırkı fəaliyyətindən təəssüf hissi ilə danışır: “Teleradio Komitəsinin Səsyazma Evi 60 il idi ki, bütün musiqi kollektivləri ilə işləyirdi. Sonra o studiyamı dağıdıb kollektivləri Mədəniyyət Nazirliyinin balansına verdilər. AzTV-də musiqi kollektivi sax-lamadılar. Mədəniyyət Nazirliyi də bizi çağırmadı. Beləcə, ansambları dağıtdılar. Biz indi demək olar ki, işləmirik, evdə oturmuşuq. Ansambların konsertlərini də efirdə vermirlər ki, yaddan çıxacaq. Belə bir zəngin tarixi olan ansambl dağıtdılar...”

ƏHMƏD BAKIXANOV ADINA XALQ ÇALĞI ALƏTLƏRİ ANSAMBLI

“XATİRƏ” XALQ ÇALĞI ALƏTLƏRİ ANSAMBLI

“ARAZ” XALQ ÇALĞI ALƏTLƏRİ ANSAMBLI

“NƏ VAXT OLACAQ? BİZİM DƏ YAŞIMIZ GEDİR...”

“Bu ansambların Azərbaycan xalq musiqisinin inkişafında, xanəndələrin yetişməsində əvəzsiz xidməti var”, - deyər Baba Salahov adına “Araz” Xalq Çalğı Alətləri Ansamblın bədii rəhbəri Ağasəlim Abdullayev danışır: “Baba Salahov rəhmətə gedəndən sonra ansambl “Araz” adı ilə fəaliyyətini davam etdirdi. 1989-cu ildə müraciət etdim ki, Əhməd Bakıxanov və Əhsən Dadaşov adına ansambl var, Baba Salahovun adını da uzun illər rəhbərlik etdiyi ansambl verək. Mənim təkidimlə ansambl Baba Salahovun adını daşımağa başladı”. Tarzən deyir ki, ansamblın yarandığı vaxtdan - 40-50-ci illərdən milli musiqimizdə xidmət göstərərək: “Heyf ki, indi bu ansamblara münasibət əvvəlki kimi deyil. Hamımızın dərdi birdir. Televiziyadan ansambların ixtisar edəndən sonra Mədəniyyət Nazirliyinin balansına verildik. Əvvəllər televiziyada işləyəndə həftədə 1-2, ayda 4-5 konsertimiz olurdu, yaxşı qonorar alırdıq. Radionun fonduna mahnılar yazırdıq. Son illər qonorar kəsilibmişdi. Bu gün fəaliyyətimiz var, amma kollektivə əməkhaqqı verilmir. Yubileylərdə, müğənnilərin solo konsertlərində çıxış edirik. Əvvəllər ansamblın 20 üzvü vardı, indi 15 nəfərdir. Hətta deyirlər ki, 9-10 nəfərdən çox olmasın. Ənənəni qoruyub saxlamaq lazımdır”. A.Abdullayev deyir ki, ansamblın fəaliyyəti ilə bağlı əlaqədar qurumlara müraciət edəndə “dəruxmayın, yaxşı olacaq...” cavabı verirlər: “Nə vaxt olacaq? Bizim də yaşımız, ömrümüz gedir...”

BİZİM MUSIQİ ARSENALIMIZ

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin üzvü Elnarə Akimova ansambların bədii rəhbərlərinin gileyinə haqq qazandırır: “Bu ansambların fəaliyyətindən həmişə xəbərdar olmuşuq. Həqiqətən də son vaxtlar bu ansambların ifasına mən də rast gəlmirəm. Bu ansamblar vizual məkanlarda iştirak etməli, funksionalıq qazanmalıdırlar. Bütün hallarda bu kollektivlər bizim

musiqi arsenalımızdır, böyük təcrübələri var”. Millət vəkili hesab edir ki, Azərbaycan musiqisinin təbliğində bu kollektivlərin varlığından da yararlanmaq lazımdır: “Heç bir ansambl ətalət səviyyəsinə endirilməməli, hər birinin gücündən və bazasından istifadə olunmalıdır. Nazirlik onları işlək mexanizim halına gətirməlidir. Onlar profilərinə uyğun bölmələri, güclərindən istifadə olunmalıdır. Ansamblın üzvləri maaş almah, işləməlidir. Digər tərəfdən, sənət adamları sənətdə olanda bu, onları yaşadır, stimül alırlar. Ona görə də qayğı və dəstək mütləq olmalıdır. Ola bilsin ki, nazirlik bu ansambların fəaliyyəti ilə bağlı düşünər, konsertlərdə, xarici səfərlərdə iştiraklarına şərait yaradar”.

“TEZ-TEZ ÇIXIŞ ETSƏLƏR...”

Xalq artisti, bəstəkar Faiq Sücəddinov hesab edir ki, ansamblar efirdə az göründükləri üçün fəaliyyətləri hiss olunmur: “Bu ansamblar əvvəllər AzTV-nin nəzdində idi. Üzvlər maaş almırdı, konsertlər olanda onlara qonorar verildirdi. Hazırda Mədəniyyət Nazirliyinin balansında bir sıra orkestrlər var. Onların üzvləri nazirlik tərəfindən maaşla təmin olunurlar. Mədəniyyət Nazirliyi bu kollektivlərə həssaslıqla yanaşır”. Bəstəkar hesab edir ki, indiki şəraitdə xalq çalğı alətləri ansamblarının rəhbərliyindən çox şey aslıdır. Belə ki, onlar tez-tez konsertlər təşkil edib çıxış etsələr, fəaliyyətləri aktiv olar: “Hazırda bazar iqtisadiyyatıdır. Ansamblar biletlərini satıb, müxtəlif salonlarda konsert verməklə özlərini dolandıra bilərlər”.

“BU ANSAMBLAR NAZIRLIYIN BALANSINDA DEYİL”

Maraqlıdır ki, hər üç ansamblın bədii rəhbəri fəaliyyətlərinin kölgədə qalması ilə bağlı Mədəniyyət Nazirliyindən kömək umsa da, nazirlikdən bu kollektivlərin onların təcəbbiliyində olmadığını bildirirlər. Nazirliyin mətbuat xidmətindən bununla bağlı sorğumuza konkret cavab verildi: “Bu ansamblar nazirliyin balansında deyil”.

Başqa sözlə desək, keçən əsrdən yol gələn ansamblar hazırda sahibsiz qalıblar.

İNÇƏ BAXIŞ

Təranə Məhərrəmovə
taranamaharramova@kaspi.az

Turistləri qaçıрмаq istəmiriksə...

Adətən ölkəyə gələnlərin ilk maraqlandığı məsələ gedəcəyi ünvana necə çatmaqla bağlı olur. Taksi qiymətləri əl verməyəndə, taksi sürücüləri məsafəyə görə xidmətdən imtina edəndə, ən yaxşı seçim - ictimai nəqliyyatdır. Hələlik hava limanımıza metro xətti çəkilməyindən, yeganə vasitə “Aero Ekspres” avtobusundan istifadədir.

BİLET ÜÇÜN MÜTLƏQ KART ALMAQ TƏLƏBİ

Ölkəyə nəbələd olan turist və ya qonaq bu xidmətdən istifadə etmək üçün təbii ki, öncə bilet axtırr. Aeroportun qarşısındakı “BakıKart” ödəniş terminalını sorulaşaraq tapdıqdan sonra bilet almaq çətinliyi ilə üzləşir: çünki aparatdan birdəfəlik bilet almaq mümkünsüzdür. Əvvəllər bu funksiya olsa da, hazırda bir gediş üçün yalnız 2 AZN ödəyib kart almaq və daha sonra ora pul yükləmək lazımdır. Aparatın qalıq qaytarmaması, dil seçiminin olmaması da ayrıca problemidir. Ölkəyə gələn turist kartı almaq üçün hansı dili seçsin ki, xidmətdən istifadə edə bilsin? Məsələn, bu günlərdə hava limanının qarşısında bir əcnəbiyə kömək etməsəydim, yolun ortasında köməksiz qalacaqdı...

BEYNƏLXALQ STANDARTLARA UYGUN ÖDƏNİŞ ALƏTİ?

Dünya ölkələrinin təcrübəsində birdəfəlik, günlük, həftəlik, 24 saatlıq və s. biletlər var. Yəni yalnız bir gediş üçün sərnişinin kart alınmasın, əlavə xərc çəkməsinə ehtiyac olmur.

“BakıKart” haqqında saytlarında “beynəlxalq standartlara uyğun ödəniş aləti” qeydi edilsə də, aparatın bank kartı ilə bilet almaq funksiyası da yoxdur. Xarici təcrübədə, ölkənin valyutasını mübadilə etməsən belə, bileti istənilən bank kartı ilə rahat almaq mümkündür. Bizdə isə əldə milli valyuta olmasa, istənilən adam çətin vəziyyətdə qalacaq... Aparatların yanında turistlərin çəş-bağ qalmasına üçün kömək edəcək əməkdaş da görünmür.

HƏR ŞEY YAXŞIDIR, AMMA...

Digər məsələ “Aero Ekspres” avtobusu ilə bağlıdır. Avtobusun intervalının 15 dəqiqəyə endirilməsi, rahatlığı əladır. Amma gedişi “28 May” stansiyasının yaxınlığında olsa da, aeroportdan qayıdanda son dayanacağı Səməd Vurğun bağı tərəfdədir. Bu dayanacaq metro stansiyasından və əsas dayanacaqlardan çox uzaqdır. Əlində yüklə gələn turistlərin axşam-axşam kiçicən ortasında dayanıb getməyə istiqamət axtardıqlarını şəxsən müşahidə etdim...

“Aero Ekspres”in metrodan-metroya olması dünya təcrübəsidir. Düzdür, avtobus yoliüstü “Koroğlu” metro stansiyasında dayanır, amma bu stansiya şəhər mərkəzindən xeyli kənardır.

Yaxşı olar ki, AYNA, Dövlət Turizm Agentliyi, Azərbaycan Turizm Assosiasiyası üzə “kiçik” görünən, amma turistlər üçün əhəmiyyətli olan bu məsələyə diqqət çəksinlər.

Əgər turistləri qaçıрмаq istəmiriksə, bu kimi məqamlara diqqət etməliyik!

Tofiq Bakıxanov Faiq Sücəddinov

Elnarə Akimova

Fotolar: Tapdıq Abdullayev - Global Photostock

SOCAR “SportFest” tədbirinin tərəfdaşdır

SOCAR 26 aprel - 26 iyul tarixlərində keçirilən “SportFest” tədbirində tərəfdaş qismində iştirak edir. Şirkətdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Avropa Oyunları parkında keçirilən tədbirlər çərçivəsində Uşaqların Beynəlxalq Müdafiəsi Günü münasibətilə SOCAR-ın təşəbbüsü ilə “Atalar və Övladlar” adlı mini futbol yarışı təşkil olunub. Yarışda SOCAR-ın Vətən müharibəsi iştirakçısı olmuş əməkdaşları, onların 5–7 yaşlı övladları və “Neftçi” Futbol Klubunun qadın futbolçuları iştirak ediblər. Əsas məqsədi ailə dəyərlərinə diqqət çəkmək və sağlam həyat tərzini təşviq etmək olan bu tədbirdə həm uşaqlar, həm də valideynlər komanda ruhunu hiss edərək birgə unudulmaz anlar yaşayıblar. Həmçinin “SportFest” tədbiri çərçivəsində SOCAR-ın tərəfdaşlığı ilə “Əngəlsiz dünya” layihəsi həyata keçirilir. Layihə çərçivəsində sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün idman və əyləncə proqramları təşkil edilir. Parkın ərazisində yaradılmış xüsusi zonada müxtəlif tədbirlər keçirilir.

QARŞILIQLI HƏMLƏLƏR

DAVAM EDİR

İsrailin hücumları nəticəsində İranın Xondabdakı ağır su istehsalı zavodunun əsas binaları zədələnib. Hər iki tərəfdə həftə ərzində mülki şəxslər arasında çoxsaylı ölənlər və yaralananlar olub.

İsrail və İran arasında qarşılıqlı həmlələr davam edir. İsrailin hava zərbələrinə İran raket hücumları ilə cavab verir. Hər iki tərəfdə həftə ərzində mülki şəxslər arasında çoxsaylı ölənlər və yaralananlar qeydə alınıb.

XONDAKİ AĞIR SU REAKTORUNA HÜCUM

Son məlumatlara görə, İsrail Hərbi Hava Qüvvələri İranın qərbində raket anbarlarına və onların buraxılış sistemlərinə hücum edib. İranın şimalında yerləşən Rəşt şəhəri də zərbələrin hədəfi olub.

İran tərəfi İsrailin nüvə obyektlərinə zərbələrinin ciddi fəsadlar yarada biləcəyini bəyan edir.

İran XİN başçısı Abbas Əraqçi sosial şəbəkə hesabında yazıb ki, Tehran BMT Təhlükəsizlik

Şurasının İsrail Silahlı Qüvvələrinin Xondabdakı ağır su reaktoruna hücumlarına reaksiyasını gözləyir. Onun sözlərinə görə, obyekt Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin (AEBA) nəzarəti altında və Birgə Hərtərəfli Fəaliyyət Planı çərçivəsində texniki spesifikasiyalara uyğun olaraq tikilir.

AEBA isə bəyan edib ki, İsrailin hücumları nəticəsində İranın Xondabdakı ağır su istehsalı zavodunun əsas binaları zədələnib. “Dünyə yayılan xəbərlərdə qeyd edilib ki, Xondabdakı ağır su istehsalı zavoduna dəyən ziyan ciddi olmayıb. AEBA-nın daha sonra apardığı qiymətləndirmələrə görə, obyektəki əsas binalar, o cümlədən distillə qurğusu zədələnib”, - paylaşımında qeyd edilib.

“Terror olarsa, “Hizbullah” olmayacaq”

İsrailin İrana zərbələri davam etdiyi bir vaxtda Tehranın proksi qüvvələri də Təl-Əvivi təhdid edən bəyanatlar verirlər. Xüsusilə də Livanda fəaliyyət göstərən “Hizbullah”ın təhdidləri diqqət çəkir.

İsrail müdafiə naziri İsrail Kats Livan “Hizbullah” hərəkəti İranı dəstəklədiyi təqdirdə Təl-Əvivin sərt cavab verəcəyi barədə xəbərdarlıq edib. “Mən Livan nümayəndəsinə ehtiyatlı olmağı və İsrailin onu hədələyən terrorçulara qarşı səbrinin tükəndiyini anlamağı təklif edirəm. Əgər terror olarsa, “Hizbullah” olmayacaq”, - deyərək Kats qeyd edib.

“İRANIN CAVABI SƏRT OLACAQ”

Hərbi qarşıdurma fonunda İran rəhbərliyi də yeni bəyanatlarla çıxış edib. “İsrail tərəfi müharibəni dayandırmasa, İranın cavabı sərt olacaq”, - deyərək İran Prezidenti Məsud Pezeşkian “X” sosial şəbəkəsindəki paylaşımında deyib. “Biz həmişə sülh və sakitliyə can atmışıq, lakin indiki şəraitdə zorla qəbul etdirilmiş müharibəyə son qoymağın yeganə yolu təcavüzün dərhal dayandırılması və avantüralara son qoyulmasının təmin edilməsidir. Əks halda İranın cavabı sərt olacaq”, - o yazıb.

“Hazırkı cavab “xeyr”dir”

Qeyd edək ki, İsrail İrana zərbələri Tehranın qısa müddətdə nüvə silahı əldə edə biləcəyinə dair iddialarla əsaslandırır. Bu məsələdə ABŞ də İsrailə eyni mövqedən çıxış edir. “Vaşinqton administrasiyası hesab edir ki, İran rəhbərliyi belə bir qərar qəbul edərsə, “bir neçə həftə” ərzində nüvə silahı yaratmaq imkanına malikdir”, - deyərək Ağ Evin mətbuat katibi Kerolayn Livitt bildirib. Livittin fikrincə, “bütün dünya razılaşır ki, İran nüvə silahı əldə etməməlidir”.

BAEA-nın baş direktoru Rafael Qrossi bildirib ki, İsrailin hücumları başlayan zaman İran nüvə bombası yaratmaqla məşğul olmayıb. “Hazırkı cavab “xeyr”dir. Lakin onun buna aparan bir çox elementləri var idi”, - Qrossi deyib.

“NAR”IN İNKLÜZİV PEŞƏ TƏLİMİ GƏNCLƏRİ İŞ HƏYATINA HAZIRLAYIR

Sərfəli rabitə xidmətləri təqdim edən “Nar”, eyni zamanda sosial layihələrə verdiyi davamlı dəstəklə cəmiyyətə töhfə verməyə davam edir. Belə ki, “Karlara Dəstək” İctimai Birliyi ilə birgə həyata keçirilən “Təlim Məktəbi” layihəsinin 2024–2025-ci il mövsümünün yekunlarına həsr olunmuş konfrans keçirilib. Konfransda nitq və eşitmə məhdudiyyətli gənclərə modelyer-dizayner peşəsi üzrə təlimləri uğurla başa vurduqlarına dair sertifikatlar təqdim edilib.

Tədbirdə dövlət qurumları və özəl sektor, həmçinin ictimai təşkilatların nümayəndələri iştirak edib. Konfransda təlim iştirakçılarının əl işləri nümayiş olunub və xüsusilə işgötürənlər tərəfindən böyük

maraqla qarşılanıb. Bu, gənclərə bacarıqlarını tanımaq və əmək bazarına çıxış üçün ilk fərsətlərini yaratmaq imkanı verib. Artıq bəzi iştirakçılar layihənin dəstəyi ilə ixtisaslarına uyğun işlə təmin olunub. “Nar” isə digər məzunların da işlə təmin olunması üçün işgötürənlərlə əməkdaşlığı davam etdirir. Bu yanaşma layihənin real nəticələr verdiyini və davamlı sosial təsirə malik olduğunu göstərir.

“Nar”ın İctimaiyyətlə əlaqələr və korporativ ünsiyyət

departamentinin rəhbəri Hökümə Kərimova tədbir zamanı bildirib: “Təlim Məktəbi” vasitəsilə biz bu gənclərə yalnız peşə öyrətmir, eyni zamanda onların özlərinə inamını bərpa etməyə, cəmiyyət üçün faydalı fərdlərə çevrilmələrinə də dəstək olur. Bu layihə bizim üçün

sadəəcə sosial məsuliyyət deyil, həm də sosial dəyişimin bir hissəsidir”.

Qeyd edək ki, “Nar” müxtəlif sosial qrupların cəmiyyətə inteqrasiyasını dəstəkləyən layihələri prioritet hesab edir. Mobil operatorun həyata keçirdiyi Korporativ Sosial Məsuliyyət (KSM) təşəbbüsləri çərçivəsində regionlarda maarifləndirici layihələrə, inklüziv təhsilə və gənclərin inkişafına davamlı şəkildə töhfə verilir.

İRAN-İSRAİL QARŞIDURMASI ƏMLAK BAZARINA TƏSİR EDƏ BİLƏRMI?

ƏMLAK QIYMƏTLƏRİ
YENİDƏN ARTACAQ?

Bölgəmizdə yaşanan hərbi münaqişələr zamanı Azərbaycanın əmlak bazarında qiymətlərdə artım müşahidə edilir. Amma hələlik İran-İsrail gərginliyinin sözügedən sahəyə mümkün təsiri ilə bağlı fikirlər birmənalı deyil.

AYGÜN ƏZİZ
aygunaziz@kaspi.az

Regionda baş verən hərbi-siyasi gərginliklər, xüsusilə İsrail-İran müharibəsi təkcə birbaşa iştirakçı ölkələrə deyil, eyni zamanda region ölkələrinin iqtisadiyyatına da dolayı təsir göstərə bilər. Bu kontekstdə Azərbaycanın daşınmaz əmlak bazarı da istisna təşkil etmir. Maraqlıdır, İran-İsrail qarşidurması Azərbaycandakı əmlak bazarına təsir edə bilərmə?

GƏRGİNLİKLƏR GÜNDƏMƏ GƏLSƏ DƏ...

Azərbaycan Rieltorlar Assosiasiyasının rəhbəri Elnur Azadov deyir ki, son 15 ildə oxşar gərginliklər vaxtaşırı gündəmə gəlsə də, əmlak bazarına əhəmiyyətli təsir göstərən konkret nəticələr müşahidə olunmayıb: “Bölgədə İranla İsrail arasında hərbi-siyasi gərginliyin artması region ölkələri üçün müəyyən iqtisadi risklər yarada bilər. Azərbaycan İranla birbaşa qonşu olduğu üçün bu vəziyyət xüsusilə diqqətlə izlənilir”.

“PROSESİN KÜTLƏVİ XARAKTER ALMASI REAL GÖRÜNMÜR”

Əmlak eksperti bildirir ki, mövcud fonda ölkəni tərk etmək istəyən bəzi iranlıların Azərbaycana yönəlməsi ehtimalı müzakirə olunsada, bu prosesin kütləvi xarakter alması real görünür: “Əvvəllər də bir neçə türkdilli iranlı Azərbaycan daşınmaz əmlak

Elnur Azadov

bazarına sərmayə qoymuşdu, lakin bu, məhdud sayda idi və bazara ciddi təsir göstərmədi. Hazırda isə İran vətəndaşlarının ölkədən çıxışı, beynəlxalq əlaqələri və sərmayə imkanları əvvəlki kimi geniş deyil, bu da onların Azərbaycana kütləvi axınının qarşısını alan faktorlardan biridir”.

“BELƏ NÜMUNƏLƏR GÖSTƏRİR Kİ...”

İqtisadçı ekspert Vüqar Oruc isə deyir ki, regionda baş verən hərbi-siyasi hadisələr birbaşa həmin bölgədəki ölkələrin daşınmaz əmlak sektoruna ciddi təsir göstərir: “Təsədüfi deyil ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayandan sonra həmin ölkələrdən Azərbaycana, xüsusilə Bakıya müvəqqəti də olsa insanların axını baş verdi. Bu isə paytaxtın daşınmaz əmlak bazarında aktivliyin artmasına, qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb oldu. Həmin müharibə inşaat materialları bazarına da ciddi təsir göstərdi. Belə nümunələr göstərir ki, İran-İsrail gərginliyi kimi münaqişələrin də Azərbaycan əmlak bazarına təsir etməsi realdır”.

“İNSANLAR MƏNZİLİ GƏLİR GƏTİRƏN AKTİV KİMİ QIYMƏTLƏNDİRİRLƏR”

İqtisadçı vurğulayır ki, əgər daşınmaz əmlakın qiymətində kəskin sıçrayış baş verirsə, bu, dərhal investorların diqqətini cəlb edir və bazarda yeni qiymət artımı

dalğasına səbəb olur: “Belə vəziyyətlərdə daşınmaz əmlak bank depozitləri ilə müqayisədə daha gəlirli investisiya alətinə çevrilir. Son illərin təcrübəsi göstərir ki, illik 15-20 faizlik artım həm sahibkarları, həm də kapitalını qorumaq və artırmaq istəyən vətəndaşları bu sahəyə yönəldib. Bu proses nəticəsində daşınmaz əmlak sektoru tədricən Azərbaycanda biznes sahəsi kimi formalaşmağa başlayıb. Artıq insanlar mənzili yaşayış vasitəsi kimi deyil, gəlir gətirən aktiv kimi qiymətləndirməyə başlayıblar. Bu proses təkcə Azərbaycan xas deyil. Orta Asiya ölkələrində, Rusiyada, Türkiyədə və Avropada da müşahidə olunur”.

“KİRAYƏ BAZARI CANLANACAQ”

V.Orucun sözlərinə görə, insanlar daha stabil və təhlükəsiz mühitdə yaşamaq və ya sərvətlərini qorumaq üçün Azərbaycana yönəli bilirlər: “Azərbaycanda xarici vətəndaşların mənzil alması qanuni olaraq mümkündür. Minlərlə güney azərbaycanlı artıq Bakıda və digər bölgələrdə daşınmaz əmlaka sahibdir. Bu axın ilkin mərhələdə kirayə bazasında canlanmaya səbəb ola bilər. Davamlı müraciətlər olarsa, bu, satış bazarına da təzyiq yaradacaq və nəticədə əmlak qiymətlərində yeni artım dalğası başlaya bilər”.

“BU, TİKİNTİ VƏ MƏNZİL BAZARINDA ƏLAVƏ TƏZYİQ YARADACAQ”

Mütəxəssis vurğulayır ki, münaqişənin bölgədə iqtisadi və sosial zəncirvari təsirləri qaçılmazdır: “Tikinti sektoru üçün idxaldan asılı materialların bahalaşması və ehtiyat çatışmazlığı daxili bazarda məhsul qıtlığına və nəticə etibarilə qiymət artımına səbəb ola bilər. Əgər İranla bağlı vəziyyət daha da kəskinləşsə və Azərbaycan humanitar səbəblərlə qapılarını gələn qaçqın və köçkünlər üçün açarsa, bu, tikinti və mənzil bazasında əlavə təzyiq yaradacaq”.

Hazırkı vəziyyətə gəldikdə isə, həmsöhbətimizin sözlərinə görə, bazarda stabililik hökm sürür:

“Kirayə və satış bazarına olan tələbin artması əmlak qiymətlərində yeni artım dalğasına yol açar bilər. Hazırda əmlak bazarında durğunluq müşahidə olunmasada, stabililik hökm sürür. Maraqlıdır ki, müharibə Azərbaycan sərhədlərinə yaxın olsa da, bazar iştirakçıları gələcəyə yönəlik riskləri nəzərə alaraq düşünülmüş qərarlar verməyə çalışırlar. Hazırkı mərhələdə alıcılıq qabiliyyəti yüksək olmasada, qiymətlərin artmasında yalnız tələb və təklif deyil, həm də regional qeyri-müəyyənlik, psixoloji amillər və idxaldan asılılıq əsas rol oynayır”.

ADI KREDIT, ÖZÜ PROBLEM

Problemlı kreditlərin məbləği və həcmi böyüyür. Hazırkı göstəricilər iqtisadiyyatımız üçün risk daşımasa da, qarşısını öncədən almaq lazımdır. Ekspertlər bu qənaətdədirlər.

ZƏRİF SALMANLI
zarifsalmanli@kaspi.az

2025-ci ilin aprelin 1-nə olan statistik göstəricilər Azərbaycanda problemlı kreditlərin nominal məbləğində artım olduğunu göstərir. Mərkəzi Bankın məlumatına görə, ölkədə vaxtı keçmiş kreditlərin həcmi 481.6 milyon manata çatıb ki, bu göstərici cari ilin əvvəli ilə müqayisədə 7.2% və ya 32.5 milyon manat çoxdur. Bununla yanaşı, son bir il ərzində problemlı kreditlərin həcmi 10.9 milyon manat və ya 2.3 faiz yüksəlib. Bəs bu artım nə ilə bağlıdır? Problemlı kreditlərdən necə xilas ola bilərik?

“KREDIT FAİZLƏRİNDƏ ARTIM MÜŞAHİDƏ OLUNUR”

Millət vəkili Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, problemlı kreditlərin həcmi üç faizdən artıq olsaydı, bu zaman problem hesab oluna bilərdi: “Problemlı kreditlərin ümumi kredit portfelindəki payı riskli həddə deyil. Ümumi kredit portfelində iki faizdən az yer tutur. Beynəlxalq standartlara görə bu pay üç faizdən aşağı olduqda bank sektoru üçün elə də riskli sayılmır”.

V.Bayramovun fikrincə, hər bir halda problemlı kreditlərin həcmının artması arzuolunan deyil: “Artım dinamikasının tənzimlənməsi çox vacibdir. Problemlı kreditlərin payının ümumi portfeldə azaldılmasına çalışmalıyıq”. Millət vəkili problemlı kreditlərin artım səbəblərinə də toxunub: “Səbəblərdən biri kredit verən zaman şəxsin ödəmə qabiliyyətinin doğru qiymətləndirilməməsidir. Əvvəlki dövrlərdə verilmiş kreditlər üzrə öhdəliklərin tam müəyyənəşdirilməməsi, yaxud öhdəliklərlə bağlı müştəriyə izahedici məlumatların verilməməsidir. Həmçinin kredit faizlərinin yüksək olduğunu da qeyd etməliyik”.

BİRİNCİ YERDƏ İSTEHLAK, İKİNCİ YERDƏ BİZNES

Azərbaycan Qiymətləndiricilər Cəmiyyətinin sədri, iqtisadçı Vüqar Oruc problemlı kreditlərin daha çox istehlak kreditlərində olduğunu vurğuladı: “Problemlı kreditlər iki yerə ayrılır - biznes məqsədli götürülmüş problemlı kreditlər və istehlak kreditləri. İstehlak kreditləri birinci yerdədir. Hansısa vətəndaş iş

yeri-
ni
itirir-
sə,
ödəmə
qabiliyyəti
aşağı düşür.
Bununla da
problemlı kreditin
yaranmasına
səbəb olur. İstehlak
kreditləri sayca biznes
kreditlərindən çox olsa
da, məbləğ olaraq biznes
kreditləri daha böyükdür.
Problemlı kreditlərin artımında
BOKT-ların da rolu var. İstehlak
kreditlərinin böyük həcmi məhz
BOKT-ların üzərinə düşür. Ona
görə onların da fəaliyyətinə ciddi
nəzarət olunmalıdır. İkinci yerdə
biznes kreditləridir. Bu kreditlərin
problemlı kreditə çevrilməsi
o halda baş verir ki, biznes
quran şəxs bazardakı
riskləri müəyyən
edə bilmir, son
nəticədə iflas olur.
Lakin biznes
kreditlərində
problemlı
hallar elə
də çox
deyil”.

Ən az problem ipoteka kreditlərindədir

V.Oruc bildirdi ki, ipoteka kreditləri ən az problem müşahidə olunandır. Çünki orada həll imkanları daha genişdir: “İpoteka krediti ilə alınan mənzillərdə ödəmə problemi olanda kredit ödəyicisinin, mülkiyyətçinin dəyişdirilməsi, yeni alıcının tapılması ilə bu problemin aradan qaldırılması daha asan başa gəlir”.

Ekspert düşünür ki, problemlı kreditlərin son vaxtlardakı artımı dövrü mahiyyət daşıyır: “Neft satışında azalma, dünyanı və ölkəmizi 2025-ci ildə gözləyən iqtisadi problemlər, o cümlədən ölkəmizin müharibədən yeni çıxması müəyyən iqtisadi çətinliklərin yaranmasına səbəb ola bilər. Hesab edirəm ki, gələcəkdə müəyyən qabaqlayıcı tədbirlər görməklə bu artımın qarşısını almaq mümkün olacaq”.

“Sağlamlaşdırılma əsas həll yoludur”

V.Oruc problemlı kreditlərlə bağlı problemin həlli üçün atılmalı olan addımlara da toxundu: “Artım cüzi olsa da, ciddi xəbərdarlıqdır. Qarşısı vaxtında alınmalıdır ki, daha da böyüməsin. İlin sonuna qədər kommersiya bankları bu istiqamətdə müəyyən tədbirlər görməlidirlər. Hər an problemlı kreditə çevrilə biləcək yeni kreditlərə də ehtiyatlı yanaşmaq lazımdır. Mərkəzi Bank problemlı kredit portfelinə malik banklara nəzarəti gücləndirməlidir”.

V.Orucun sözlərinə görə, bu sahədə atıla biləcək ən doğru addım kreditlərin sağlamlaşdırılmasıdır: “Problemlı kreditlər bankların likvidliyinə, dayanıqlılığına, dinamikliyinə mənfi təsir göstərir. Bank öz fəaliyyətini yüksək səviyyədə qurmaq istəyirsə, problemlı kreditləri sağlamlaşdırmalıdır.

Müəyyən dəstəkləyici addımlar atılmalıdır ki, həmin banklar kreditlərin sağlamlaşmasına çalışsınlar. Çünki problemlı kreditlərin sağlamlaşdırılması onların əsas həlli yoludur. Şəxslərə və ya sahibkarlara şərait yaradılır ki, mövcud problemlı kreditin ödənişini təmin etsinlər.

Problemlı kreditlər sağlamlaşdırılmadıqca onlar kredit portfelində öz yerini qoruyub saxlayacaqlar”.

KİNEMATOQRAFÇILARIN GÖZLƏNTİLƏRİ BÖYÜKDÜR

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncam kino sənayemizin inkişafı məsələsini gündəmə gətirib. Sənəddə xarici film istehsalçılarını Azərbaycan ərazisində kinematoqrafiya əsərlərinin və digər audiovizual əsərlərin istehsalına cəlb etmək nəzərdə tutulur.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

Kino ictimai süurun demək olar ki, bütün sahələrini əhatə etmək iqtidarındadır. İncəsənətin bu növü vasitəsilə bütün nəsillərin, əsrlərin tarixini görmək olar. Zaman keçdikcə müasir kino texnoloji tərəqqi və innovasiyaların inkişafı ilə həyrləndirir. Kinonun imkanlarının genişlənməsi ilə yeni texnologiyalar cəsarətli ideyaları həyata keçirməyə, tamaşaçıları yeni vizual təcrübələrlə təəccübləndirməyə və bir vaxtlar əlçatmaz görünən dünyalar yaratmağa imkan verir. Zəngin ənənələri olan milli kinomuz isə təəssüf ki, bu gün bu inkişafdan geri qalıb.

Prezident İlham Əliyevin ölkəmizin çoxəsrlik və zəngin mədəniyyətinin nümayişində, milli-mənəvi irsinin və tarixi-mədəni ənənələrinin təbliğində kinematoqrafiya əsərləri və digər audiovizual əsərlərin mühüm rol oynadığını nəzərə alaraq imzaladığı sərəncam kino sənayemizin inkişafı məsələsini gündəmə gətirib. Sənəddə Azərbaycan kinematoqrafiyasının inkişafı, o cümlədən yerli film istehsalçıları tərəfindən

beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi üçün xarici film istehsalçılarını

Rasim Balayev

Foto: Rüşət Mikayılov - Global Photostock

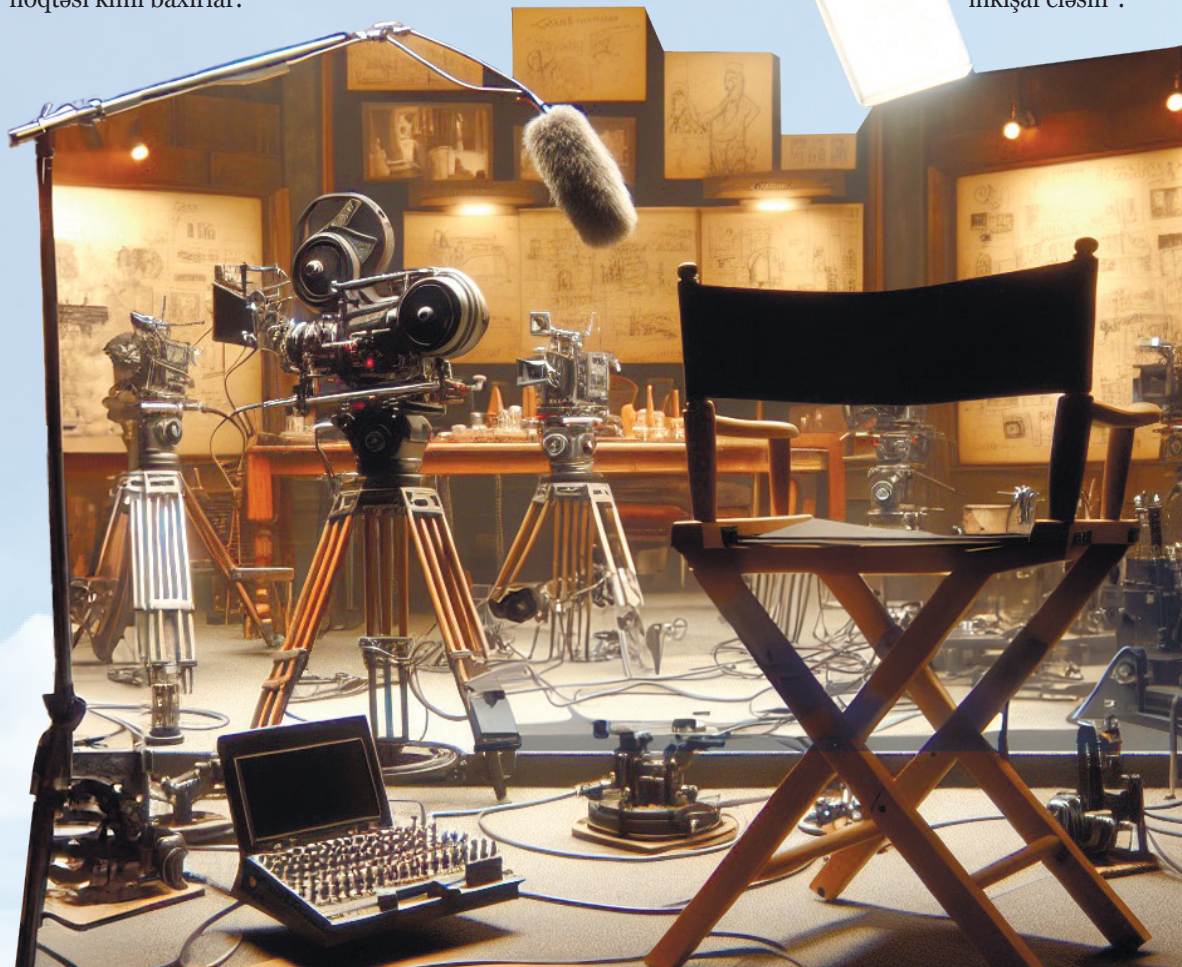
Azərbaycan ərazisində kinematoqrafiya əsərlərinin və digər audiovizual əsərlərin istehsalına cəlb etmək məsələləri yer alır. Kinematoqrafiya əsərlərinin və digər audiovizual əsərlərin istehsalı üçün çəkilmiş xərclərin qismən geri ödənilməsi qaydalarının təsdiq edilməsinə də diqqət çəkilib. Ölkə başçısının sərəncamı xarici film istehsalçılarını film məkanı kimi Azərbaycanı seçməyə təşviq etməyə də yol açır.

Tanınmış kino adamlarımız bu sənədə hazırda çətin günlərini yaşayan milli kino sənayemizin dirçəlməsi yönündə bir dayaq nöqtəsi kimi baxırlar.

“SƏRƏNCAM AZƏRBAYCAN KİNOSUNUN DIRÇƏLMƏSİNƏ KÖMƏK EDƏCƏK”

Azərbaycan Kinematoqrafçılar İttifaqının sədri, Xalq artisti Rasim Balayev hesab edir ki, kino sənayesi ilə bağlı sərəncam Prezidentin milli kinomuzla diqqəti ilə bağlıdır: “Prezident kino ilə maraqlanıb. O, kinomuzun vəziyyətini yaxşı bilir. Mənimlə, başqa kino adamları ilə görüşəndə kinodan söhbət salır və müəyyən problemləri deyirik. Mənə elə gəlir ki, bu sənəd Azərbaycan kinosunun dirçəlməsinə kömək edəcək”. Gənc kinematoqrafçıların xaricdə

təcrübə keçmələrinə gəlinə, R.Balayev bildirdi ki, bu, bütün sahələrdə var: “Qarabağ” futbol klubunda da futbolçuların çoxu gəlmələrdir. Kino ilə bağlı da müəyyən ustadlar var ki, onları dəvət etmək, ustad dərslərindən yararlanmaq lazımdır. Məsələn, peşəkar bir rejissor dəvət olunub aktyorlarla işləsə, yaxşı nəticə olar. Bizim Rusiya Dövlət Kinematoqrafiya İnstitutu ilə əlaqələrimiz kəsilib. Düzdür, bizdə institut var, amma o baza yoxdur. Ona görə peşəkar adamlara ehtiyac var. Yəni biz də onlara qoşulaq, Azərbaycan kinosu inkişaf eləsin”.

BAŞQA ÖLKƏLƏRLƏ TƏCRÜBƏ MÜBADİLƏSİ

Tanınmış kinorejissor, Xalq artisti Oqtay Mirqasımovun fikrincə, ölkə başçısının sərəncamı ölkəmizdə kinematoqrafiyanın inkişafına müsbət təsir edə, kinomuzun dünyaya çıxmasına təkan ola bilər: “Bu, filmlərimizi dünyanın izləməsi üçün çox vacib idi. Başqa ölkələrlə təcrübə mübadiləsi – onların bizdən, bizim onlardan nəşə öyrənməyimiz yaxşı nəticələr verə bilər. Kinonun öz mental tərəfi var. Bu, ikitərəfli qaynaqlı-qarışmaq həmişə yaxşı nəticələr gətirib. Bunu təbii ki, alqışlamaq lazımdır. Kinematoqrafiya bir sənət növüdür, amma industrial sahədir. Kinonun inkişafı başqa incəsənət növlərindən onunla fərqlənir ki, burada istehsalatla tələb olunan vəsait ədəbiyyat, musiqi, teatr, rəssamlıqdan qat-qat çox olmalıdır”. O.Mirqasımov hesab edir ki, rejissorların beynəlxalq təcrübəni öyrənmələri üçün yaradılacaq şərait də milli kinematoqrafiyanın inkişafına dəstək olacaq.

Oqtay Mirqasımov

“VACİB OLAN GERİ QAYIDACAQ FAİZİN MİQDARIDIR”

Azərbaycan Kinematoqrafçılar İttifaqının icraçı katibi, prodüser Əlisə Cabbarov sözügedən sərəncamda yer alan kinematoqrafiya əsərlərinin və digər audiovizual əsərlərin istehsalı üçün çəkilmiş xərclərin qismən geri ödənilməsi qaydalarına toxundu: “Xərclərin geri qayıtma metodu dünyada kino sahəsində geniş yayılmış praktikadır. Bu, investorları stimullaşdırmaq üçündür. Bu

tipli metodlardan bir qayda olaraq xarici kinoprodüserlər üçün istifadə edirlər ki, onlar yatırımlar etsinlər. Məsələn, şərti qoyduğu 100 minin 20-30 minini geri alsın. Bu məsələdə onlar üçün vacib olan geri qayıdacaq faiz miktardır. Belə hal investorları həm də ona görə cəlb edəcək ki, Azərbaycanın logistik şəraiti, landşaftı, mədəniyyəti, kadr potensialı xarici prodüserə sərfəlidir.

Belə bir əlavə geri qayıdısa qanunla şərait yaradanda, onlar stimullaşacaq”.

Prodüser bu qaydanın yerli prodüserlərə də aid edilməsinin tərəfdarıdır: “Tutaq ki, xarici ölkələrdə, məsələn, Nyu-Yorkda fəaliyyət göstərən investor, prodüser başqa ştatlarda film çəkəndə onlara da bu güzəştə şamil edirlər. Xüsusilə, bizdə azad olunmuş torpaqlarda, Şərqi Zəngəzurdakı film çəkən

prodüserlərə bu praktika şamil edilməlidir. Azərbaycan Kinematoqrafçılar İttifaqının da mövqeyi elədir ki, xərclərin qismən geri qayıtması təkcə xarici prodüserlərə Azərbaycanla film çəkəndə yox, yerli prodüserlərə də şamil edilsin. Həmçinin, bu praktikadan ölkəmizin bölgələrində çəkiliş aparan prodüserlər də yararlanmalı bilsinlər. Onlar yatırımları sərmayənin hansısa hissəsini

geri götürə bilsinlər. Mənim fikrimcə, bu, ənənəvi turizm zonalarının və azad olunan torpaqların, Şərqi Zəngəzurun xaricdə təbliği baxımından əlverişli olardı. Tutaq ki, Bakı studiyaları Laçında, Zəngilanda, Lənkəranda, Şəkidə film çəkdiqləri zaman xərclədiqləri vəsaitin müəyyən hissəsini geri götürə bilərlər. Hesab edirəm ki, bu, daxili investorlar üçün stimullaşdırıcı addım olardı”.

AZƏRBAYCANDAN ÇİNƏ TOYUQ ƏTİ İXRACI ÜÇÜN SƏNƏDLƏŞMƏ İŞLƏRİ APARILIR

ABS-YƏ YUMURTA, ÇİNƏ TOYUQ AYAĞI

ilin əvvəlində ABS-yə yumurta ixrac etməyə başladıq. İndi isə Çinə toyuq ayaqları ixracı ilə bağlı razılaşmalar əldə edilib. Ekspertlər düşünür ki, bu, quşçuluq sənayemizin uğurudur.

ZƏRİF SALMANLI
zarifsalmanli@kaspi.az

Ölkəmiz Çinə toyuq ayaqları ixrac edəcək. Belə ki, Azərbaycandan Çinə toyuq ayaqları məhsulunun idxalına icazə alınıb. Bunu İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) İcraçı direktoru Yusif Abdullayev deyib. O qeyd edib ki, məhsulların Çin bazarlarına idxalı üçün xüsusi icazələr lazımdır. "Bu prosedurları Çin tərəfindən aidiyyəti qurumlar təsdiq etməlidir. Potensialları müəyyənləşdirilən məhsulların siyahısı çıxarılır və AQTA tərəfindən müraciət olunur. Hazırda icazəsi olan toyuq ayaqları məhsullarıdır. Bu, Çində böyük idxal potensialı olan bir məhsuldur. Artıq toyuq ayaqlarının ixracına Çindən icazə alınıb".

Nəzərə alaq ki, bir müddət əvvəl də ABS-yə

yumurta ixrac etməyə başlamışıq. İndi isə Çinə toyuq ayağı ixrac edəcəyik. Bunları Azərbaycan quşçuluq sənayesinin uğuru kimi qiymətləndirmək olarmı? Bu sahədəki potensialımız nə qədərdir?

"BU İL OTUZ MİLYON YUMURTA İXRAC ETMİŞİK"

Azərbaycan Quş Əti, Yumurta İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının İdarə Heyətinin sədri Mürvət Həsənlinin sözlərinə görə, quşçuluq ölkəmizdə ən dinamik inkişaf edən sahələrdəndir: "Bunun əsas səbəblərindən biri hər zaman bu sahəyə diqqət və dəstəyin göstərilməsidir. Dünyada ən ucuz süfrə yumurtası satılan ölkələr arasında ilk beşlikdəyik. Toyuq əti ilə bağlı da regionda ən ucuz ölkəyik. Keçən il süfrə yumurtası ixracımız 100 milyon ədədin üzərində idi. O dövrdə Rusiya və Yaxın Şərq ölkələrinə satış edirdik. Bu il isə Yaxın Şərq ölkələrinə və ABS-yə yumurta ixrac etdik. Bu

ilin altı ayı ərzində 30 milyondan çox yumurta ixrac etmişik. İl sonuna kimi də ixrac davam edəcək".

"BİR SIRA ÖLKƏLƏRLƏ DANIŞIQLAR APARILIR"

M.Həsənlili bildirdi ki, gələcək illərdə quşçuluq sənayesi məhsullarının ixracını daha da artırmağa çalışacağıq: "Ölkəmiz dünyada quş qripindən azad zona elan edilib. Bundan sonra digər dünya dövlətlərinin məhsullarımıza marağı artıb. Hazırda Afrika ölkələri - Sudan, Somali və digər bazarlarla da əlaqələr yaratmışıq. Sənədləşmə işləri gedir. Avropa ölkələrindən İtaliya və Polşada ət satışı ilə bağlı sənədləşmə işləri aparılır. Yaxın gələcəkdə oraya həm toyuq əti, həm də yumurta ixrac edəcəyik. Hansı ölkələrdə məhsulumuza tələbat varsa, həmin ölkələrə satış axınıımız olur. Məsələn, keçən il Rusiyada yumurta qtlığı yarandığı üçün daha çox oraya ixrac etdik. Bu il ABS quş qripi xəstəliyi yaşadığından yumurta istehsalı azaldı. O səbəbdən oraya yumurta ixrac etməyə başladıq".

Sədr Çinə toyuq ayağı ixracımızdan da danışdı: "Çinə təkcə toyuq ayağı deyil, gələcəkdə toyuq əti ixracımız üçün də sənədləşmə işləri aparılır. Toyuq ayağı ixracı üçün Çin tərəfindən icazə verilib. Hazırda akkreditasiya işləri gedir. Yaxın bir-iki həftə ərzində sənədləşmə bitdikdən sonra ixracı başlayacağıq. Bu, bizim üçün yeni bazardır. Hazırda ölkəmizdə gündəlik 300-350 min ədəd toyuq kəsilir. Həmin toyuqların ayaqları göndəriləcək".

"YERLİ İSTEHSAL DA BÖYÜYƏCƏK"

İqtisadçı Pərviz Heydərov da düşünür ki, bazarlarımız genişləndikcə, iqtisadiyyatımız güclənəcək: "Əgər Çin bazarına açılmaq kimi imkan yaranıbsa, fərqi yoxdur hansı məhsul satılacaq. Bu, ölkəmiz üçün çox böyük uğur hesab oluna bilər. Çünki bu sahənin inkişafına böyük töhfə verəcək. Bu, ölkəmizə əlavə valyuta gəliri deməkdir. Həmin valyuta ilə bu sahəyə investisiya da cəlb edə bilərik".

P.Heydərovun sözlərinə görə, bu sahənin ixrac potensialını artırmaqla yerli istehsalın da böyüməsinə nail ola bilərik: "Yerli istehsalı inkişaf etdirmək üçün dövlət dəstəyi çox önəmlidir. Xarici bazarlara çıxmaq imkanlarına malik olmalıyıq. Yerli məhsullarımız Avropa, Asiya, yaxın qonşu ölkələrə ixrac olunmalıdır. Yaxın Şərq ölkələri çox yaxşı bazardır. Filippin, Vyetnam kimi ölkələrə də ixrac potensialımız mövcuddur. Bunun üçün məhsulumuz rəqabət qabiliyyətli, keyfiyyətli olmalıdır. Xarici bazarları öyrənməliyik".

DAXİLİ BAZARA DA MÜSBƏT TƏSİR EDƏCƏK

İqtisadçının fikrincə, digər ölkələrlə də belə razılaşmalar əldə etməliyik: "Bu, qarşımıza qoyduğumuz hədəf olmalıdır. Yalnız bundan sonra yerli istehsal inkişaf edə bilər. Çünki təkcə həmin sahəyə valyuta ayrılması ilə, dövlət proqramları təşkil etməklə tam inkişafa nail olmaq mümkün deyil. Stimullaşdırıcı amil bu cür kanalların artırılmasıdır. Yalnız kanallarımızı genişləndirməklə, müxtəlif məhsullar ixrac etməklə yerli istehsalın inkişafına nail olacağıq. Yerli istehsal artdıqca, daxili bazarda da öz məhsullarımız çoxluq təşkil edəcək".

Pərviz Heydərov

"ƏVVƏL ÇİNƏ BU MƏHSULU BAŞQA ÖLKƏLƏRDƏN GÖNDƏRİRDİK"

M.Həsənlinin sözlərinə görə, əvvəl Çinə bu məhsulu başqa ölkələrdən göndərirdik, hazırda özümüz ixrac edəcəyik: "Bu məhsulu çox ucuz qiymətə

satırdıq. Rusiya, Vyetnam üzərindən Çinə göndərirdik. Bu zaman həmin ölkələrin məhsulu hesab olunurdu. Hazırda isə Çinlə birbaşa öz bazarımız yaranacaq. Çinin

bizim quşçuluq bazarına açılması gələcək üçün həm ixrac potensialımızın, həm də istehsalımızın genişlənməsində böyük təkan olacaq".

Mürvət Həsənlili

PİKASSONUN ARZUSU İLƏ YARANAN MUZEY

Pablo Pikasso Muzeyi Əndəlüs intibah memarlığının ən mühüm nümunələrindən olan Buenavista sarayında yerləşir. Kral ailəsi muzeyi yaratmaq üçün yəhudi məhəlləsindəki bu gözəl saraydan imtina edib.

TƏRANƏ MƏHƏRRƏMOVA
taranamaharramova@kaspi.az

İspaniyada görkəmli rəssam Pablo Pikassoya həsr olunan ümumilikdə altı muzey var. Rəssamın doğulduğu Malaqa şəhərindəki Pikasso Muzeyi ən çox ziyarət edilənlərdən biridir. Hər il muzeyi bir neçə milyon insan ziyarət edir. Malaqaya gəlib Pikasso Muzeyini ziyarət etməmək Əndəlüs bölgəsinə səyahət etməmək kimi bir şeydir. Dahi rəssamın doğma şəhərindəki bu muzey sakinlərin və Pikassonun qohumlarının mübarizəsinin nəticəsində var olub. “Pikasso haqqında heç nə bilmirsinizsə belə, muzeyə getməyə dəyər. Əsərlər özü onun kimliyini anladacaq”, - deyər ispanlar vurğulayırlar.

Malaqa və onun sakinləri üçün Pablo Pikasso ilə bağlı hər şey müqəddəsdir. İspanlar həmyerliləri ilə sonsuz qürur duyurlar. 2009-cu ildə “Times” jurnalının keçirdiyi sorğuda Pikasso son 100 ildə yaşamış ən yaxşı rəssam seçilib. Bəlkə də buna görə o, ən çox “oğurlanan” rəssam olaraq qalır. Onun rəsm kolleksiyaları bütün dünyaya səpələnib, lakin

kolleksiyasının ən böyüyü vətəni İspaniyadır. Pikasso həm də dünyanın ən bahalı rəssamıdır. Əsərləri muzeyə rəssamın böyük oğlu Paulun həyat yoldaşı Kristina Ruiz-Pikasso və nəvəsi Bernard Ruiz-Pikasso tərəfindən hədiyyə edilib.

Pikasso Muzeyinə səfərim görkəmli rəssamın xatirə gününə (8 aprelə) təsadüf etdiyindən sırada turistlərlə bərabər ispanlar da çox idi. Muzeyə giriş üçün uzun növbədə dayanmalı, ya da bileti onlayn əldə etməlisən.

KRAL AİLƏSİ MUZEY ÜÇÜN SARAYINDAN İMTİNA EDİB

Pablo Pikasso Muzeyi Əndəlüs intibah memarlığının ən mühüm nümunələrindən olan Buenavista sarayında yerləşir. Kral ailəsi muzeyi yaratmaq üçün yəhudi məhəlləsindəki bu gözəl saraydan imtina edib. Bina 1530-cu ildə o vaxtki Malaqa hökmdarı Dieqo de Cazallanın əmri ilə tikilib. Böyük qülləsi və müşahidə göyertəsi sayəsində çox ifadəli görünür. 20-ci əsrin əvvəllərində təhsil mərkəzi, Qızıl Xaç xəstəxanası, Təsviri İncəsənət Muzeyi kimi istifadə edilib.

Muzey rəssamın öz istəyi ilə yaradılıb. Onun yaradılması ideyası 1953-cü ildə gündəmə gəlib, amma yalnız 1992-ci ildə - rəssamın mərhum oğlunun həyat yoldaşı

Kristina Ruiz-Pikasso Malaqada qayınatasının sərgisini təşkil edəndə bu istiqamətdə danışıqlar başlayıb. Aparılan planlaşdırma və təsdiqlərdən sonra muzey 2003-cü ildə Kral Xuan Karlos və Kraliça Sofiya tərəfindən açılıb.

300 MİLYON AVROLUQ ƏSƏRLƏR

Muzeyə ekskursiya boyu səyahət dahi rəssamın ilk əsərlərindən tutmuş son nəfəsinə qədər yaradıcılığına səyahətdir. Muzeyin kolleksiyaları ustadın ilk akademik əsərlərdən tutmuş ötən əsrin ortalarının innovativ şedevrlərinə və son illərin yetkin rəsm əsərlərinə qədər geniş bir dövrü əhatə edir. 233 rəsm, heykəltəraşlıq və keramika işləri Pikasso yaradıcılığının sirlərini ziyarətçilərə nəql edir.

Buradakı daimi sərgi “Pikasso sənətinin səkkiz onilliyi” adlanır və məşhur rəssamın 1892-1972-ci illər arasındakı yaradıcılığının müxtəlif dövrlərini mərhələ-mərhələ təqdim edir. Muzey bir növ öz irsini doğma şəhəri ilə bölüşmək arzusunda olan ustadın istəyini yerinə yetirir.

Muzey Pablo Pikassonun vəsiyyətini də yerinə yetirir: “Onun əsərləri doğulduğu yerdə saxlanmalıdır”. Ekspertlərin fikrincə, muzeydəki bütün ekspozisiyanın ümumi dəyəri 300 milyon avro təşkil edir. Muzeyin əsas xəzinəsi Pikassonun birinci həyat yoldaşı, rus balerinası Olqa Xoxlovanın

portreti hesab olunur. Qadın

mövzusu rəssamın yaradıcılığının əsas xətlərindən olub. Ekspozisiyada nümayiş olunan qadın əsərləri də bunu təsdiqləyir.

Muzeydə rəssamın heykəltəraşlıq dəzgahı və qızının əsərləri də nümayiş olunur.

RƏSSAMIN EVİ İLƏ TANIŞLIQ İMKANI

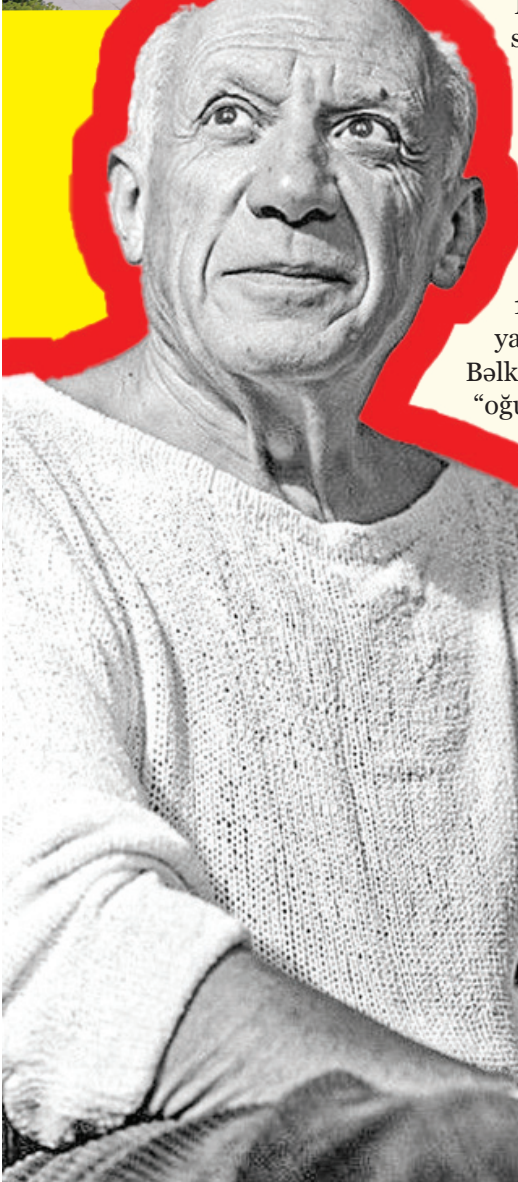
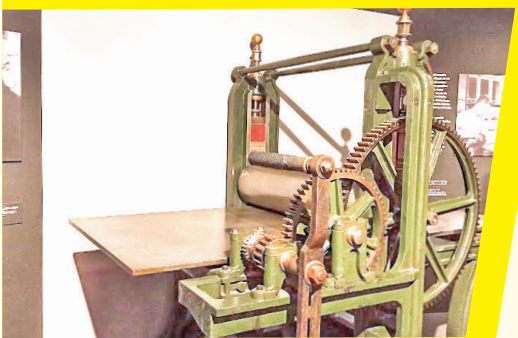
Turistlər rəssamın muzey binasının yaxınlığındakı evini də ziyarət edirlər. 2009-cu ildə Pikasso Muzeyi rəssamın ev-muzeyi ilə birləşdirilib. Pikassonun ev-muzeyi (Museo Casa Natal) Mersed meydanında yerləşir. Məhz burada - 15 saylı binada Pablo Ruiz Pikasso 1881-ci il oktyabrın 25-də anadan olub, böyüyüb, ilk şəkillərini çəkib, uğur və uğursuzluqlarını yaşayıb. Muzeydə rəssamın uşaqlığı və ailəsi ilə bağlı xatirələr saxlanılır. Birinci mərtəbədə Pikassonun erkən əsərlərinin kiçik kolleksiyası - keramika, qrafika, rəsmlər yer alıb. İkinci mərtəbədə ata Xose Ruiz Blaskonun yaşayış sahəsi və emalatxanası yerləşir. Muzeydə Pikassonun ailəsinə və özünə məxsus əşyalar, eləcə də fotosəkillər var.

Binanın yuxarı mərtəbəsində 1988-ci ildə Malaqa meriyası tərəfindən yaradılmış Pablo Pikasso Fondunun (Fundación Picasso) baş ofisi yerləşir. “Ev-muzeyi sizə dahi şəxsiyyətin bütün sirlərini açacaq - onun böyüdüyü, yaratdığı və sadəcə yaşadığı otaqları görə bilərsiniz. Burada Pikassonun və ailəsinin şəxsi əşyaları, eləcə də bəzi əsərləri var”, - deyər bələdçilər məlumat verir.

Fond rəssamın həyatının son illərini əks etdirən unikal fotosəkillər kolleksiyasını da nümayiş etdirir.

Ziyarətçilər muzeyin nəşrlərini oxuya və vebşayta baxa bilərlər.

Muzeydə həm də Pikassonun yaradıcılığına həsr olunmuş müvəqqəti sərgilər, təhsil və mədəniyyət tədbirləri təşkil edilir. Daimi sərgi ilə yanaşı, muzey salonlarında müvəqqəti tematik sərgilər də keçirilir.

CÜDOÇULARIMIZIN BUDAPEŞT SINAĞI

İyunun 13-dən 20-nə qədər davam edən mundialı Azərbaycan idmançıları üç bürünc medalla başa vurdular. Xüsusən, son Olimpiya çempionu Hidayət Heydərovun ilk görüşdə uduzaraq dünya çempionatı ilə erkən vidalaşması cüdosevərlərin əhvalını korladı.

Macaristanın paytaxtı Budapeştdə cüdo üzrə dünya çempionatına yekun vuruldu. İyunun 13-dən 20-nə qədər davam edən mundialı Azərbaycan idmançıları üç bürünc medalla başa vurdular. Xüsusən, son Olimpiya çempionu Hidayət Heydərovun ilk görüşdə uduzaraq dünya çempionatı ilə erkən vidalaşması cüdosevərlərin əhvalını korladı.

10 ÇƏKİDƏ 13 CÜDOÇU

Azərbaycan komandası Budapeştdə 13 idmançı ilə təmsil olundu. Kişi cüdoçulardan Əhməd Yusifov (60 kq), Ruslan Paşayev (66 kq), Hidayət Heydərov, Rəşid Məmmədliyəv (hər ikisi 73 kq), Zelim Tçkayev (81 kq), Elcan Hacıyev, Vüqar Talıbov (hər ikisi 90 kq), Zelim Kotsoyev (100 kq), Uşanqi Kokauri (+100 kq), qadınlardan Leyla Əliyeva, Könül Əliyeva (hər ikisi 48 kq), Gültac Məmmədliyəva (52 kq) və Fidan Əlizadə (57 kq) mübarizə apardılar.

Əhməd Yusifov 1/16 finalda yaponiyalı Ryuju Naqayamaya, Ruslan Paşayev 1/8 finalda digər yaponiyalı Takeşi Takeokaya, Rəşid Məmmədliyəv 1/4 finalda Serbiya idmançısı Baysanqur Baqayevə, Vüqar Talıbov 1/32 finalda gürcüstanlı Luka Maysuradzeyə uduzaraq yarış medalları başa vurdular.

Uşanqi Kokauri (+100 kq) fərdi yarışın 1/32 finalından başlayıb. Medal şansı olsa da, bürünc medal uğrunda qarşılaşmada tacikistanlı Temur Rəhimova məğlub olub.

Azərbaycanı mundialda 10 çəki dərəcəsində 13 cüdoçu (9 kişi, 4 qadın) fərdi yarışlarda təmsil edib. Daha əvvəl cüdoçularımızdan Zelim Tçkayev (81 kq), Elcan Hacıyev (90 kq) və Zelim Kotsoyev (100 kq) bürünc medal qazanıblar.

İLK DƏFƏ FƏXRİ KÜRSÜDƏ

Bürünc medalçılarımızdan ikisi - Zelim Tçkayev və Elcan Hacıyev ilk dəfə dünya çempionatında uğur qazanmağı bacardılar. 81 kq çəki dərəcəsində yarışan Zelim ilk görüşündə çinli Tsyanqnan Vanı cəmi 32 saniyə ərzində ipponla məğlub etdikdən sonra 1/8 finalda braziliyalı Luam Almejdani, ardınca cənubi koreyalı Çunxvan Lini üstələdi. Lakin yarımfinalda üçqat dünya çempionu gürcü Tato Qriqalaşvilini məğlub etmək mümkün olmadı. Bununla belə, idmançımız bürünc medal uğrunda döyüşdə BƏƏ təmsilçisi Nuqzari Tatalaşvilidən güclü olaraq Avropa üçüncülüüyündən sonra dünya çempionatında da fəxri kürsiyə çıxmağı bacardı.

Elcan Hacıyev isə cüdomuzun 20-ci dünya çempionatı medalçısı kimi tarixə düşdü. 90 kq çəki dərəcəsində yarışan idmançı ardıcıl olaraq özbəkistanlı Nurbek Murtozoyev, Çin Taypeyindən olan Pen-Yu Çen və çexiyalı Adam Kopetskinı məğlub edərək yarımfinala yüksəldi. Burada yaponiyalı Goki Tacimaya uduzan Elcan bürünc medal görüşündə eston Klen Kristofer Kaljulaidu üstələməyi bacardı.

OLİMPIYA ÇEMPIONLARIMIZDAN FƏRQLİ NƏTİCƏLƏR

Keçən il Olimpiya Oyunlarında Azərbaycan cüdoçuları tarixi nailiyyətə imza atmışdılar. Hidayət Heydərov və Zelim Kotsoyev bütün rəqiblərini üstələyərək ölkəmizə iki Olimpiada qızılı gətirdilər. Həmin uğurdan sonra hər yarışda bu idmançılardan gözləntilər ən yüksək pillədir. Dünya çempionatında onların çıxışı fərqli alındı. Zelim Kotsoyev mundialın bürünc medalını əldə etməyi bacardı. 100 kq çəkidə yarışan cüdoçu 1/4 finala qədər italyalı Cennaro Pirelli və qazaxıstanlı Marat Baykamurovu ipponla üstələdi. Lakin burada o, neytral statusda çıxış edən Arman Adamyana məğlub oldu. Təsəlliverici görüşlərdə isə Zelim

Kotsoyev İspaniya təmsilçisi Nikoloz Sardazaşvili və koreyalı Seheon Kimə qalib gələrək medalı boynundan asdı.

Hidayət Heydərova gəlincə, o, 1/16 finalda gözlənilmədən Portuqaliya təmsilçisi Otari Kvantidzeyə məğlub olaraq, dünya çempionatı ilə

erkən vidalaşdı. Əksəriyyət titullu idmançımızdan daha yaxşı nəticə gözləyirdi, lakin Olimpiya Oyunlarından sonra ilk dəfə yarışa qatılan cüdoçumuzun ideal formasından uzaq olması buna imkan vermədi. Bu, Hidayət üçün son deyil. Təcrübəli idmançı özü də yenidən zirvəyə qalxacağına inanır: "Məqsədim aydındır: yenə zirvəyə qalxmaq. Uduzmaq da bu yolun bir hissəsidir. Amma unutmayın: mən buradayam və qələbəyə gələcək. Sözlə yox, əməllə danışacağam".

İDMANÇILARIMIZIN ÇIXIŞI DAHA YAXŞI OLA BİLƏRDİ

Düzdür, idmançılarımızın çıxışı daha yaxşı ola bilərdi. Kiçik detallar, bəzi anlarda tələskənlik məğlubiyyətə səbəb oldu. Ümumiyyətlə, yarış çox ağır keçdi. Kişilərin mübarizəsində yeddi çəkinin beşində son Olimpiya çempionları

mübarizəyə qatılmışdı ki, onlardan cəmi ikisi – yapon Hifumi Abe və təmsilçimiz Zelim Kotsoyev bürünc medal qazana bildi. Qalan üç Olimpiada qalibi - ikiqat Olimpiya çempionları olan Laşa Bekauri ilə Takanori Naqase və artıq qeyd etdiyimiz kimi, Hidayət Heydərov yer tuta bilmədilər. Əhməd Yusifov və Ruslan

Paşayevin məğlub olduqları yaponiyalı idmançılar isə dünya çempionu oldular. Bu məqam cüdoçularımızın güclü rəqiblərlə çox erkən qarşılaşmalarının medal şanslarını azaltması anlamına gəlir. Mundialın ümumi gedişatını nəzərə alsaq, nəticələri qənaətbəxş hesab etmək olar. Dünya çempionatı cüdoçularımızın yaxşı potensialının olduğunu üzə

çıxardı. Ən azı, iki yeni medalçımızın olması bunu deməyə əsas verir.

Budəfəki mundial Azərbaycan cüdosu üçün başqa məqamla da əlamətdar oldu. Beynəlxalq dərəcəli hakimimiz Nazim Umbayev ədalət təmsilçiləri arasında yer almışdı. Beləliklə, cüdo tariximizdə ilk dəfə azərbaycanlı referi böyükklər arasında dünya çempionatında iştirak etdi.